

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, DECEMBER – GRUODŽIO 18, 2014 • Vol. CV Nr. 149 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12-17-14

ŠIAME NUMERYJE:

Žengia skautišku keliu – 6 psl.

Mokytojos S. Jonynienės
100-mečiui – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Lietuvos garbės konsulas – džiazlo lopšyje

Iš k.: ambasadorius Ž. Pavilionis, gen. konsulė New Orleans J. Clarkson, gen. konsulas J. Prunskis, Olandijos konsulė Conny Willems ir New Orleans meras M. Landrieu. Ludo Segars nuotr.

Lietuvą susiejo tvirtesni ryšiai su dar viena JAV valstija – gruodžio 15 dieną Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis atidarė Lietuvos garbės konsulatą New Orleans, Louisianos valstijoje.

„Jau keletas lietuvių kartų New Orleans laiko savo antraisiais namais ir prisideda prie bendros gerovės kūrimo. Lietuva didžiuojasi, kad emigrantų iš Lietuvos Karnofsky šeima New Orleans vaikystėje priglaudė būsimą pasaulinę džiazlo žvaigždę Louis Armstrong ir įrodė, kad

ir nedidelės tautos su didele širdimi prisideda prie didelių tautų istorijos kūrimo“, – sakė ambasadorius iškilnėse, kuriose dalyvavo ir New Orleans meras Mitch Landrieu.

Garbės konsulatui vadovaus lietuviškų šaknų turinti buvusi New Orleans miesto Tarybos pirmininkė, politikė ir verslininkė Jacquelyn Sophie Brechtel Clarkson*. Konsulato atidarymo proga New Orleans meras savo potvarkiu paskelbė šią dieną „Lietuvos diena“. – 3 psl.

Tiesianti tiltus jaunimui

VIDA KUPRYTĖ

Jau 48 kartą, metams riedant į pabaigą, Balzeko lietuvių kultūros muziejus pagerbia asmenį, ypatingai pasižymėjusį lietuvių tautai. Šiemet „Metų žmogaus“ žymeniu apdovanota buvusi JAV ambasadorė Lietuvoje (2009–2013) Anne E. Derse.

Gruodžio 13 d. Balzeko lietuvių muziejaus Gintaro menėje susirinkę garbingi svečiai, gausi lietuvių bendruomenė ir Lietuvos diplomatinio korpuso nariai pagerbė ambasadorę Anne E. Derse už jos nuopelnus diplomatijos ir ekonomikos srityse ir ypač už jos išskirtinį darbą steigiant ir vadovaujant moksleivių mainų programoms Lietuvoje.

Priėmusi krištolinę atminimo vazą iš muziejaus tarybos nario Stanley Balzeko III, ambasadorė prabilo į susirinkusius lietuviškai,

Iškilminga apdovanojimo akimirka. Iš k.: J. Hendrickson (ambasadorės dukra), S. Balzekas, Jn., ambasadorė A. Derse ir S. Balzekas III. Vidos Kuprytės nuotrauka

padėkodama už žymenį ir palinkėdama visiems gražių švenčių. Daug metų dirbusi diplomatijoje, ambasadorė gerai supranta, kad nėra didesnio pagarbos ženklo kitai tautai, kaip išmokti jos kalbą.

Tolimesnė jos kalba buvo angliškai. Ji džiaugėsi turėjusi proga dirbti Lietuvoje tokiu istoriniu metu, kada Lietuva, jau atsistojusi ant kojų, tapo lygiavertė Jungtinių Amerikos Valstijų bendri-

ninkė.

Ambasadorė Derse plačiai pasakojo apie jos įsteigtą programą „ExCEL“ (Exchanges for Culture, Education and Leadership – Kultūros, švietimo ir vadovavimo mainų programa), teikiančią Lietuvos moksleiviams stipendijas vieneriems mokslo metams JAV ir siekiančią stiprinti naujos lietuvių ir amerikiečių jaunų vadų kartos santykius. – 2 psl.

Paprasti žmonės tegalvoja kaip laiką praleisti; kas turi talentą – tas jį sunaudoja – A. Schopenhauer

Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIK'as) 1949 m. birželio 14 d. paskelbė Lietuvių Chartą. Joje teigiama, kad lietuvių tauta užsigrūdinusi amžių kovose dėl teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi savo tėvų žemėje, vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti. Ta Charta tebėra aktuali ir šiandien.

Didžiajai išeivių bangai – dipukams – atvykus į Ameriką, jie nuolat turėjo laikyti tautiškumo egzaminus. Netrukus su tam tikra doze humoro imta ieškoti pirmųjų nutautėjimo ženklų. Tarp vaikų ir paauglių tais ženklais buvo gumos kramtymas, komiksų knygelių skaitymas ir džinsų nešiojimas. Lietuvių kalbos primiršimo pradžioje tame sąrašė dar nebuvo. Jaunų suaugusiųjų „nusižengimai“ buvo vedybos su svetimtaučiais, reikalų turėjimas su policija ir teismais (išskyrus vairavimo nusižengimus), sėdėjimas kalėjime. Prie šių skandalų dar reikėtų pridėti kūdikius pagimdžiusias netekėjusias merginas. Kiek vėliau buvo pridėtos skrybys. Apie gyvenimą susidėjus, be šliūbo, nebuvo net girdėta. Su šypsena buvo kalbama apie mišrias vedybas, jei ateitininkė ištėkėdavo už lietuvių skauto. Rimčiau, bet gana tolerantiškai žiūrėta į kataliko santuoką su kitos krikščionių religijos asmeniu. Antakių pakėlimo ir kritikos susilaukdavo lietuvaitės ar lietuvaičio santuoka su kitos tautybės, nekrikščionių religijos, kitos rasės priešingos lyties asmeniu. Tada dar nebuvo įsivaizduojamos vedybos tarp tos pačios lyties asmenų.

Į tuos, kurie turėjo mokyklinio amžiaus vaikų ir jų neleido į lituanistines mokyklas buvo šnairuojama. Taip pat buvo neigiamai žiūrėta į asmenis, kurie nepatikavo savo religijos, nelankė lietuviškų renginių, neaukojo labdarai ir neprenumeravo lietuviškos spaudos. Juos vadindavo negražiais vardais – bedieviais, šiaudadūšiais, skupčiais, kultūros ir tautos grabnešiais ar net komunistais. Įdomu, kad tais laikais taip pat skersai buvo žiūrėta į valdišką paramą ar pašalpą gaunančius. Atvykstant į Ameriką reikėjo turėti išankstines garantijas darbu ir būstui. Atsimenu vieną, ir tik vieną atvejį, kai nepilnametę dukterį auginusi lietuvė kreipėsi į valdžią dėl paramos. Jos prašymas buvo patenkintas, bet taip ji prarado savo draugus. Ją stačiai boikotavo ir jos gėdijosi. Nepritariančiai žiūrėta į profesionalus, kurie baigę aukštuosius mokslus, darbus gaudavo toli nuo lietuviškų telkinių. Jie buvo kaltinami, kad savo profesinę karjerą statė aukščiau lietuviškų reikalų.

Iki šiol kalbėjome apie nutautėjimą asmens ir šeimos lygyje. Jis galimas ir visos tautos mastu. Partijos „Naujoji Lietuva“ atstovas istorikas Edvardas Krikščiūnas (www.respublika.lt) prieš kurį laiką priminė, kad atkūrus nepriklausomybę tautiečiai aktyviai reikėsi patriotizmo srityje, kūrė lietuvišką tautinę valstybę. Tačiau apie 1994-tuosius metus į Lietuvos visuomeninį gyvenimą įsiveržė kosmopolitizmas, „Dėl to bet kokia lietuviškumo, patriotizmo apraiška yra vertinama kaip blogybė. Dažniausiai mūsų idėjiniai priešininkai – kosmopolitai – iš patriotizmo padaro karikatūrą (...) Į patriotus žiūrėta kaip į nesveikus, nemodernius žmones“, teigė jis. Edvardas Krikščiūnas patriotizmą apibūdino kaip dvasinę vertybę, kuri tautai padeda išlikti, skatina ją kultūriškai klestėti. Jis prisiminė filosofą Juozą Girnių, savo laikų skelbusį, kad kosmopolitizmas, tai yra, tautiškumo naikinimas, yra tautos moralinis genocidas.

Filosofas Krescencijus Stoškus teigia, kad Lietuvoje išgyvenamas kraštutinis kosmopolitizmas. Jo manymu, dabar atėjo epocha, kurioje yra ne prievarta, o gundymai. Tam nebuvo pasiruošus nei Lietuva, nei civilizuota Europa. Nepriklausomybės akto signatras Rolandas Paulauskas dėl nykstančio

Nutautėjimo ženklai ir pakopos

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

patriotizmo kaltina liberalus, kurie „aš“ iškėlė virš „mes“. Individualumas naikina socialumą, nebelineka galimybių kolektyvinei veiklai. Jeigu individo teisės yra viršesnės už visuomenės teises, kam reikia stengtis dėl kažkokių bendrų pastangų ir rezultatų? Kokia prasmė? „Yra tik ši diena, esu tik aš, ir aš bėgu per pasaulį, ieškodamas kur man skaniau ir gausiau pavalgyti“, ironizavo jis. Jo vertinimu, didžioji dalis lietuvių save daugiau laiko europiečiais, o ne lietuviais.

Reaguojant į Rolando Paulausko mintis vienas interneto skaitytojas rašė, kad kosmopolitiškumas yra dar vienas globalizacijos padarinys. „O kur emigracija, mišrios santuokos su kitataučiais, kitų kultūrų, tikėjimų asmenimis (...), pasilikimas gyventi kitose šalyse? Tai visiško nutautėjimo ženklai. Kas nutiko tautiečiams per 20 laisvės metų? Patriotizmo – nulis“.

Prof. Egidijus Aleksandravičius savo knygoje „Karklo diegas“, aprašančioje lietuvių pasaulio istoriją, susidariusios padėties irgi nevynioja į vatą. Pastebėjęs, kad ankstyvesni lietuviai demonstravo draugijų veikimą ir socialinio kapitalo kaupimo stebuklus, jis teigia, kad postsovietiniai lietuviai tiek gimtinėje, tiek emigracijoje nerodo didesnių tos veiklos, solidaraus draugijų gyvenimo polinkių.

„Dar daugiau, jie vengia ir dažniausiai per atstumą laikosi nuo ankstyvesnės diasporos sukurtų organizacijų, nepasinaudoja jau sukaupto socialinio kapitalo privalumais savo emigracinio bendruomeninio gyvenimo kokybei pagerinti“, – rašo šis istorikas. „Lietuvių pasaulis plėtėsi, o spontaniško džiaugsmo, susitikus tautietį, liko visai nedaug“.

Prieš keletą metų Prezidentas Valdas Adamkus Valstybės dieną klausė, ar Lietuva tikrai yra tokia, kokią būtų norėjęs matyti Mindaugas ir kiti valdovai, XX amžiaus pradžios savanoriai, pokario partizanai, kruvinų sausio įvykių dalyviai? (www.delfi.lt). Jis kvietė būti garbingo Mindaugo atminimo saugotojais, garbingais tradicijų prapėsejais, skatino toliau branginti tai, ką iš protėvių paveldėjome ir turėti drąsos atsakyti už savo šiandieną.

Prieš eilę metų vienas išeivijos komentatorius pastebėjo, kad nutaustama palaipsniui. Pirmiausia prarandama gimtoji kalba arba jos neišmokstama. Po to iš gyvenimo išslysta turėti tautiniai papročiai bei tradicijos. Paskutinis nutautėjimo etapas yra kulinarijoje, maisto paruošime ir gaminyje. Bene paskutinis dar girdimas lietuviškas žodis iš jau nutautusių yra „kugelis“. Tad su kugelio praradimu, ant nutautėjimo kapo bus drąsiai galima statyti kryželį, primenantį, kad čia kažkada būta lietuvių.

Atitaisymas

Gruodžio 4 d. išspausdintame R. Kriaučiūno straipsnyje „Mano santykiai su JAV politinėmis partijomis“ paskutinis sakinytis turi būti: „Jeigu būčiau jaunesnis, gal rimčiau susidomėčiau libertarų partija, nors ji beveik nežinoma“.

Tiesianti tiltus jaunimui

Atkelta iš 1 psl.

Per penkerius veiklos metus jau 30 Lietuvos moksleivių praleido metus įvairiose Amerikos valstijose, stiprindami savo anglų kalbos įgūdžius ir susipažindami su Amerikos kultūra. Ši programa nėra remiama JAV valdžios, ji egzistuoja įvairių bendrovių ir atskirų asmenų aukų dėka. Dr. Jonas ir dr. Terri Prunskiai buvo vieni iš pirmųjų parėmusių šį projektą, o šiais metais, Kazikų šeimos fondo paramos dėka, ir Amerikos jaunimas turės progą vykti į Lietuvą vieneriems mokslo metams. Taip, pasak ambasadorės, „ExCEL“ taps tikra mainų programa. Programą administruoja nepelno siekianti organizacija „American Councils“. Dėl šios programos sumanymo ir vykdymo Balzeko lietuvių kultūros muziejus ir suteikė ambasadori Anne E. Derse metų žmogaus žymenį.

Su Balzeko muziejaus „Metų žmogaus“ apdovanojimu ambasadorę Derse sveikino Lietuvos Respublikos genera-

linis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Pokylyje dalyvavo ir kiti Lietuvos diplomatinės atstovai: LR garbės konsulė Ohio valstijai Ingrida Bublėnė, Colorado valstijai – dr. Jonas Prunskis, West Palm Beach miestui – muziejaus direktorius Stanley Balzekas Jr., taip pat estų bei latvių atstovai.

Svečius pasveikinęs muziejaus prezidentas Stanley Balzekas Jr. apibūdino naująsias muziejus. Kviesdamas apžiūrėti parodą apie gyvenimą DP stovyklose kitame muziejaus aukšte, jis priminė, kad šiame projekte dar nepadėtas taškas – toliau yra renkami rodiniai, įrašinėjami dipukų atsiminimai. Jis taip pat pristatė naują muziejaus darbuotoją – Audrą Adomėnaitę, kuri tvarkys muziejaus vaizdo ir garso skyrių.

Pokylys buvo pajavairintas me-

Rūta Akelaitytė

nine programa. Lietuviškais tautiniais drabužiais pasipuošusi Rūta Akelaitytė skambino kanklėmis. O po programos visi galėjo smagiai šokti, grojant Ligitai ir Algimantui Barniškiams.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Grudžio 9 d. buvo paskelbta JAV Senato žvalgybos komiteto ataskaita apie Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) vadinamąją „sustiprinto tardymo“ programą. Pagrindinės komiteto išvados, kad CŽV kankino teroristus, bet iš jų neišgavo jokios vertingos informacijos, kuria buvo galima užkirsti kelią naujiems išpuoliams, buvo seniai žinomos ir ilgų šališkų ginčų objektas.

Išvadas atmetė respublikonai komiteto nariai, CŽV, buvęs viceprezidentas Dick Cheney bei kiti atsakingi buvę Prezidento G. W. Bush komandos nariai. Jie aiškino, jog ataskaitos paskelbimas pakenks JAV prestižui, skatins naujus prieš amerikiečius nukreiptus teroristų išpuolius, pakirs draugiškų šalių žvalgybos tarnybų pasitikėjimą CŽV. Beveik iki paskutinės minutės buvo stengiamasi sustabdyti ataskaitos viešinimą. Net užsienio reikalų ministras John Kerry išpėjo apie pavojus, kuriuos gali sukelti paskelbimas.

Nei Prezidentas Obama, nei Senato komiteto pirmininkė Dianne Feinstein nenusileido spaudimui. Savo išangoje Feinstein pabrėžė, kad noras užkirsti kelią teroristiniams išpuoliams nepateisina, nesušvelnina ir neatleidžia netinkamų veiksmų, o žvalgybos tarnybos veiksmai visuomet turi atspindėti valstybės principus, įstatymus bei normas.

Kankinimai buvo kraupūs, nuožmesni negu daugelis išsivaizdavo, nedaug kuo skyrėsi nuo metodų, kurios naudoja žiauriausių totalitarinių valstybių smogikai. Kai kurių tarptautinių organizacijų vadovai reikalauja, kad programos vadovai ir vykdytojai būtų traukiami baudžiamojon atsakomybėn. Gal pasiseks gauti tarptautinių arešto orderių, bet JAV neišduos nei šių žmonių, nei iškels jiems bylų.

Todėl organizacijos American Civil Liberties Union (Amerikos pilietinių laisvių sąjunga) vykdančysis direktorius paragino Prezidentą Obama oficialiai suteikti malonę tardymo programos atsakingiems pareigūnams ir kitiems dalyviams, tuo aiškiai nurodant, kad jų veiksmai buvo nusikaltimai. Tai gal padės užtikrinti, jog JAV vyriausybė niekada ateityje nepritaris kankinimams.

Ataskaita yra ir liks kontroversinė. Po tardymo metodų aprašymų gerokai mažiau žmonių neigs, kad tardomieji buvo kankinami, nes negalima kitaip vadinti tardytojų veiksmų. Programos gynėjai dar ilgai aiškina, jog kankinimais buvo išgauta naudinga informacija, dėl kurios buvo išgelbėta nekaltų žmonių gyvybė. Jų gyvybės išsaugojimas esą atsveria kankinimų sukeltą blogį, juolab kad buvo tardomi ne nekalti žmonės, bet teroristai, žudė ir ketinantys vėl žudyti. Esą akivaizdu, kad jei reikia rinktis tarp nekaltų žmonių gyvybių ir teroristo kankinimo, kurį jis išgyvens, pirmenybę reikia skirti nekaltiesiems.

Šitaip formuluojant klausimą, ne taip lengva užginčyti atsakymą. Bet teroristai neturėjo konkrečių žinių apie naujai rengiamą išpuolį, o informaciją apie „al-Qaida“ vidaus struktūrą buvo galima išgauti, pasikliaujant žvalgybos medžiaga ir normalius tardymo būdus. Nebuvo to dramatiško pasirinkimo tarp dviejų blygybių, nes buvo daugelis kitų alternatyvų.

Mėginama ginti CŽV pareigūnus, nurodant jų gerą valią ir patriotizmą. Buvęs prezidentas Bush sakė, kad programos vykdytojai yra patriotai, o ataskaita nukryps nuo tiesos, jei ji kaip nors menkins jų nuopelnus JAV. Tai buvo „tikrai geri žmonės“ ir JAV pasisekė, kad savo šalyje ji turi tokius puikius žmones. Paskaičius tokias pastabas, sunku neprisiminti posakio, kad patriotizmas yra paskutinis niekšo prieglobstis. Jei niekaip kitaip negali pateisinti nesvarių darbėlių, tai apsigaubk patriotizmo skraiste, siekiant sukelti regimybę, kad viskas daroma siekiant kitų gerovės. Bet negalima visko pateisinti patriotizmo vardu, ypač jei stengiamasi patriotizmą laikyti sektiniu idealu, kuris išjudina asmens tauriausius jausmus. Reikia atsiriboti nuo sadiščių CŽV kankintojų, o ne juos įrikiuoti į patriotų gretas.

Pagaliau būta balsų, teigiančių, kad vos tapęs Prezidentu Obama nedviprasmiškai uždraudė kankinimus, tad ėmėsi svarbiausio žingsnio. Nuodugnūs tyrimai ir detalūs praeities įvykių aiškinimai nepakeis padėties, tik suteiks JAV priešams medžiagos ją smerkti. Bet Obama suprato, kad negalima lengvabūdiškai nusigręžti nuo praeities, ir kad negalima atgailauti dėl neleistinų veiksmų be kaltės ir atsakomybės prisirišimo. Šiuo atžvilgiu jis ir JAV išlaikė rimtą egzaminą, viešai pripažindami, jog Washingtonas išdavė savo skelbiamus idealus.

JAV žengė pirmą, nors ir kuklų žingsnį, konf-

CŽV, JAV ir Lietuva – nuo praeities nepabėgsi

KĘSTUTIS GIRNIUS

rontuodamos negarbingus savo veiksmus.

O kaip Lietuva? Nors ataskaitoje užtuštos vietos, kuriose konkrečiai įvardijamos šalys, kuriose CŽV turėjo savo kalėjimus, gana aišku, kad Lietuvoje buvo vadinamasis „violetinis“ centras, jog tenai buvo laikomas Saudo Arabijos pilietis Mustafa al-Hawsawi, kad centras buvo uždarytas 2006 m. Tai, kad nebuvo duotas leidimas gydyti Mustafa al-Hawsawi vietos ligoninėje rodo, jog kai kurie aukšti Lietuvos pareigūnai žinojo, kas vyko „violetiniame“ centre, nors to gal nežinojo tuometinis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Seimo pirmininkė Loreta Grauzininė pareiškė, kad būtų prasminga atnaujinti tyrimus, jei pasisektų gauti naujos informacijos iš JAV. Lenkijos prokurorai, tiriantys bylą dėl slaptų kalėjimų Lenkijoje, dar vakar nurodė, kad prašys amerikiečius atsiųsti ataskaitos originalą. Labai abejoju, kad iki šiol atsisakiusi suteikti papildomos medžiagos JAV tai darytų dabar, arba kad perduotų necenzūruotą ir neužtušotą ataskaitą. Tokia informacija palengvintų tyrimą, bet jos neturėjimas nepateisina Lietuvos ir Lenkijos teisėsaugos ir valdžios institucijų neveiklumo.

Parlamentinis tyrimas 2009 metų pabaigoje nu-

statė, kad Lietuvoje buvo du CŽV objektai, kad būta CŽV skrydžių į Lietuvą, bet neatsakyta į klausimą, ar į Lietuvą atskraidinti įtariamieji terorizmu. Buvo padaryti didelė klaida, kai buvo nutarta leisti Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui tirti šį klausimą. Komitetas neturėjo nei kompetencijos, nei galios, nei patirties nuodugniam tyrimui vykdyti.

Amerikos Kongreso komitetai atlieka tyrimus, bet patyrę teisininkai ir advokatai, ne patys senatoriai, atlieka tiriamąjį darbą, jiems dar padeda didelis specialistų būrys. Senato ataskaitos rengimas kainavo 50 milijonų dolerių. JAV parodymus duodantieji yra prisaikdinti ir yra baudžiami už sąmoningą netiesos sakymą. Lietuvoje komitetui galima sakyti, ką norima. Tad nestebina, jog svarbiausi klausimai nebuvo atsakyti.

Tada reikėjo ir dabar reikia sudaryti specialią komisiją, kuriai būtų suteikta tiek galių, kiek būtina nuodugnai ištirti šį klausimą, apklausingi išivėlusius VSD ir kitų žvalgybų pareigūnus, privirsti juos perduoti visą su byla susietą medžiagą. Svarbu ne tiek nustatyti, kokie įtariamieji teroristai buvo atgabenti į Lietuvą, kiek sužinoti, kaip CŽV centras buvo įkurtas Lietuvoje, kaip buvo apeinami Lietuvos įstatymai, ar iš tiesų buvo priimami sprendimai be Prezidento žinios, ir kas juos darė; kitaip tariant, kokios buvo aplinkybės, lėmusios, kad Lietuvoje negaliojo teisinės valstybės principai. JAV ataskaita buvo paskelbta, kad tokie įvykiai nepasikartotų. Lietuvai dėl tos pačios priežasties reikia panašios ataskaitos. Informacijos negavimas iš JAV negali būti dingstis nieko nedaryti.

Lietuvos garbės konsulas – džiazas lopšyje

Atkelta iš 1 psl.

Pažymėtina, kad Klaipėda ir New Orleans nuo 2012 m. yra susigiminiavę miestai, o džiazas – neatšiejama šių miestų kultūrinio gyvenimo dalis, suteikianti jiems natūralų bendradarbiavimo pagrindą. Šiemet Klaipėdos ir New Orleans uostai taip pat pasirašė memorandumą dėl bendradarbiavimo ir keitimosi komercine informacija. New Orleans – tai laivininkystės vartai į JAV, kuriuo prekės patenka į Mississippės upės baseiną, kuris vidaus laivybos keliu apima du trečdalius visos šalies teritorijos. Šis miestas ypač svarbus ir dėl gamtinių dujų telkinių koncentracijos aplink jį bei suskystintųjų gamtinių dujų eksporto laivybos keliu.

Tai jau 23-čiasis Lietuvos garbės konsulas JAV. Artimiausiu metu bus atidarytas ir garbės konsulas Richmonde, Virginijos valstijoje, o 2015-ųjų pirmojoje pusėje ir pirmasis Lietuvos generalinis konsulas JAV vakarinėje pakrantėje, Los Angeles.

J. Clarkson ir Ž. Pavilionis

Ž. Pavilionis taip pat dalyvavo susitikime su žemės ūkio ir maisto pramonės atstovais, kuriems Lietuva pristatyta kaip viena sparčiausiai augančių ekonomikų, akcentuoti tai pagrindžiantys ekonominiai rodikliai.

Susitikime išsamiai pristatyti žemės ūkio ir maisto produktai, kuriuos Lietuva yra pasirengusi eksportuoti į JAV. Ambasadorius pabrėžė, kad Lietuva domisi rinkų plėtra šiems produktams, daug dėmesio skiriama gyvulininkystės sektoriaus vystymui. Tai ypač aktualu atsižvelgiant į JAV administracijos sprendimą artimiausiu metu išduoti leidimą eksportuoti į JAV aukštos kokybės mėsos produktus, tad šioje srityje ieškoma įvairių bendradarbiavimo formų ir ryšių su potencialiais pirkėjais.

URM info

* Grudžio 16 d. laidoje klaidingai paskelbė, kad garbės konsulu tapo generolas leitenantas Richard Mills – konsulato atidarymo išvakarėse jis savo namuose surengė priėmimą.

Konsulato atidarymo iškilnių svečiai

Ludo Segars nuotr.

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

St. Peterburgo Lietuvių klubas išrinko 2015 metų pareigūnus

Lapkričio 15 d. St. Peterburgo, Florida, Lietuvių klubo nariai išrinko 2015 metų pareigūnus. Danutės Mažeikienės vadovaujama Nominacijų komisija parengė balsavimo lapelius, balsų skaičiavimo lapus ir scenoje iškabintus kandidatų sąrašus. Kadangi keletas narių į pareigas kandidatavo pirmą kartą, D. Mažeikienė prie mikrofono prisistatė pakvietė Genovaitę Gedminienę, kandidatuojančią sekretorės pareigoms, ir Eriką Bertušaitienę, kandidatuojančią į Revizijos komisiją.

Pristačiusi kandidatus, D. Mažeikienė padėjo Klubo valdybai už patikėjimą, padėjo visiems sutiksiems kandidatuoti ir pašvęsti vienerius metus bendrai Klubo veiklai bei padėjo Nominacijų komisijos narams už sėkmingą darbą.

Susirinkimo pirmininkas dr. Pranas Budininkas pranešė, kad į Klubo pirmininkės, vicepirmininkės, sekretorės ir išdinininkės pareigas yra tik po vieną kandidatę, tai nebus balsuojama, bet aklamacijos būdu visos kandidatuojančios laikomos išrinktomis. Susirinkimo dalyviai sprendimą patvirtino plojimais.

Suskaičiavus direktorių ir Revizijos komisijos rinkimų balsus, Mečys Šilkaitis pristatė rezultatus. 2015 m. Lietuvių klubo direktoriais išrinkti: Laimutė Alvarado, Zina Čerkienė, An-

2015 m. St. Peterburgo Lietuvių klubo pareigūnai, iš kairės: G. Gedminienė, E. Jasaitienė, E. Radvilienė, V. Meiluvienė, L. Alvarado, A. Karnienė, A. Stasiukevičienė. Stovi: Z. Čerkienė, R. Sniževičius, N. Dimienė, R. Krikščikienė, Z. Radvila, A. Straukienė. Trūksta J. Acutės-Parker.

Mečio Šilkaičio nuotr.

gelė Karnienė, Ramutė Krikščikienė, Zigmąs Radvila, Angelė Straukienė, Rimantas Sniževičius. Kandidatė liko Gražina Viktorienė.

Į Revizijos komisiją išrinktos Jovita Acutė-Parker, Nijolė Dimienė, Aldona Stasiukevičienė. Kandidatė liko Erika Bertušaitienė.

Kol buvo skaičiuojami balsai, nariai pasisakė įvairiais klubo veiklos klausimais. Džiugu, kad buvo daug pasisakymų. Tai rodo, kad nariai rūpi-

nasi klubo tęstinumu, finansais, kultūrine, socialine veikla. Ypatingai džiugu buvo matyti didelį skaičių jaunesnės kartos atstovų ne tik kandidatuojančių įvairioms pareigoms, bet ir aktyviai dalyvaujančių pasisakymuose.

Klubo vicepirmininkė Elena Jasaitienė susirinkimui pristatė Klubo valdybos siūlymą penkerius metus Klubo valdybai vadovavusiai Vidai Meiluvienei suteikti Klubo Garbės nario vardą. Susirinkimo dalyviai plojimais

siūlymą patvirtino. Pirmininkė Vida Meiluvienė padėjo už jai parodytą narių patikėjimą vadovauti klubo valdybai 2015 metais, o dr. P. Budininkas pakvietė visus pasivašinti Klubo virtuvės šeimininkės Angelės Straukienės paruoštomis ir nariams padovanotomis vaisėmis.

Parengta pagal „Lietuvių žinias“, Nr. 460

„Saulutės“ mokiniai dalyvavo Lietuvių klubo sezono atidarymo šventėje

VITA BLOUGH

Šaunieji lituanistinės mokyklos „Saulutė“ mokinukai labai kruopščiai ruošėsi St. Peterburgo, Florida, Lietuvių klubo sezono atidarymo šventei. Į sceną sugužėję mokinukai sudainavo liaudies dainą „Avižėla“, pritardami savo rankomis pagamintais barškučiais. Žiūrovus pradžiugino ne tik daina, bet ir mūsų pačių mažiausių padūkėlių, Kamilės ir Jutos, improvizacinis dainos priedas – barškučių mėtymas nuo scenos. Pamačiusios, kad numestą nuo scenos barškučių kas nors vis pakelia ir paduoda – labai susidomėjusios vėl mėtė, vis laukdamos kieno eilė bus juos vėl pakelti. Tikrai džiugu, kad savo gretose turime tokių bebaimių ir aktyvių vaikučių.

Programą pratęsėme dainele „Du gaideliai“ ir eilėraščiu „Mano batai buvo du“. Vėliau į sceną sugrižę Matas Arbačiauskas, Jūlytė Misiūnas, Tomas Vilkielis, Lukas Prapuolenis, Ema Zubernis, Rūta Navickas ir Kotryna Haynes deklamavo nuotaikingus eilėraštukus.

Vaikučiai labai stengėsi ne tik išmokti ir išiminti, bet garsiai bei raiškiai deklamuoti eilėraščius. Buvo malonu klausyti gražios lietuvių kalbos, skambančios iš jaunosios kartos lūpų.

Lietuvių klubo atidarymo šventėje „Saulutės“ mokiniai atliko įdomią programą.

Mečio Šilkaičio nuotr.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti

„DRAUGĄ“

internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

www.facebook.com/draugolaikrastis

Floridos lietuviai pradėjo naują veiklos sezoną

Lapkričio 16 d. St. Peterburgo, Florida, lietuviai pradėjo naują Lietuvos klubo sezoną. Gražiai išpuošti ir įvairiais užkandžiais nukrauti stalai pasitiko į klubo salę iš arti ir toli atvykusius svečius. Klubo pirmininkė Vida Meiluvienė visus pasveikino ir pakvietė su šampano taure džiugiai pradėti naują Lietuvos klubo veiklos sezoną, kartu palinkėjo klubui gyvuoti dar ilgus metus.

Po vakarienes programą vedė Jovita Acutė-Parker. O programa buvo labai įvairi. Šokių grupės „Ritmas“ šokėjos susirinkusiuosius pasveikino tautiniu šokiu „Kepurnė“, pasirodė lituanistinės mokyklėlės „Saulutė“ mokiniai, „Bangos“ skaitovė ir Mečys Šilkaitis su savo jau tradicija tapusiais „metiniais apdūmojimais“.

Pramoginių šokių grupė „Ritmas“ vadovaujama Rimos ir Aurelijaus Kilbauskų šoko „Šliapoksa“, tango, kvikstepa, čia čia, valsą. Grakščios šokėjos ir jų elegantiški partneriai, nuolat keisdami ir prie šokių pritaikydami drabužius, žavėjo žiūrovus, kurie negailėjo plojimų. Programos vedėja Jovita paįvairino programą apibūdindama kiekvieno šokio kilmę ir istoriją. Programos pabaigoje šokėjai apdovanojo savo vadovus raudonų rožių puokštėmis.

Kelioms „Bangos“ dainininkėms susirgus, jas pakeitė „Bangos“ pirmininkė Ramutė Krikščikienė. Ji skaitė poeto Justino Marcinkevičiaus eiles bei humoristinį Biržų apylinkės apsakymėlį apie Juozapotos jaunikio paieškas.

Tai buvo ypatingas naujo veiklos

„Ritmas“ šokėjos susirinkusius pasveikino tautiniu šokiu „Kepurnė“ M. Šilkaičio nuotr.

sezono atidarymas, kuriame dalyvavo ir programą atliko visų kartų atstovai, nuo dešimties iki devyniasdešimties metų.

Klubo pirmininkė padėkojo visiems dalyviams ir svečiams. Renginio dalyviams skirstantis namo, gera nuotaika ir maloni šypsena puošė jų veidus. Girdėjosi komentarai, kad gyvename talentingoje ir malonioje lietuvių bendruomenėje.

Parengta pagal „Lietuvių žinias“, Nr. 460

Švenčių proga aplankė lietuvius slaugos namuose

IRENA NAKIENĖ-VALYS

Grudžio 10 d. gražią popietę, spaudžiant šaltukui, lankėmės pal. J. Matulaičio slaugos namuose, Putnamo, Connecticuto valstijoje, kur pasitiko labai gražiai išpuošta baltaskarė kalėdinė eglė. Tai sena Lietuvių Bendruomenės Rytinės Connecticuto apylinkės valdybos tradicija – didžiųjų metų švenčių proga aplankyti ir pasveikinti čia gyvenančius lietuvius. Šiais metais kartu su manimi senolius aplankė apylinkės išdininkas Pranas Valys ir kontrolės komisijoje besidarbuojantis kunigas salezietis Izidorius Sadauskas. Garbaus amžiaus senolių – lietuvių, gyvenančių viltimi ir tikėjimu – vos daugiau nei dešimt, tačiau, jiems reikia tų, kurie visa širdimi, visomis savo jėgomis mylėtų juos. Kai kurie iš jų, lankomi itin retai, tad parodytas dėmesys senolius iš tiesų pradžiugina. Žinoma, ne visada mes galime būti šalia. Tačiau mes visi galime melstis, kas padėtų daugiau nei buvimas šalia. Taip pat mes galime siųsti nuolatinis savo rūpesčio ženklus, nusiųsdami atviruką, linkėdami pasveikti... Nors slaugos namai suteikia senoliams puikias galimybes bendrauti tarpusavyje, bet svečiai yra itin laukiami.

Nežinau, kiek įsimintinas mūsų apsilankymas išliks, tačiau praleis-

tas kartu, kad ir trumpas laikas, sveikinimai bei atminimo dovanėlės jiems suteikė džiaugsmo. Jie visi laukia Šv. Kalėdų.

Liūdna matyti, kai žmogus labai pasiligojęs, o gal ir kančioje gyvena. Jei šiandien manęs paklaustumėte, kokia Šventojo Rašto vieta remtis, norint padėti kenčiantiems, atsakysiu – Pirmojo laiško korintiečiams 13 skyriumi. Meilė ypatingais būdais pralaužia ledus ir leidžia priartėti prie kenčiančiųjų. Jiems reikia ne mūsų žodžių ar įžvalgų, bet kad mes būtume šalia.

Yra pasakojama istorija apie Beethovoną, kuris dėl savo kurtumo pokalbiuose jausdavosi nepatogiai. Išgirdęs apie draugo sūnaus mirtį, jis nukubėjo į tuos namus, kuriuose buvo gedima. Jis negalėjo nieko pasakyti, tačiau, radęs kambarį pianiną, jis pusvalandį laiko grojo, iškalbingiausiai išliedamas savo jausmus. Baigęs skambinti jis tiesiog išėjo. Vėliau tas draugas pasakojo, kiek daug jam reikė šis Beethoveno pasirodymas.

Ir nors mūsų bendruomenės narių didesnė dalis jau Aukščiausiojo prieglobstyje, šiandien jie tarp mūsų, jie gyvi.

Irena Nakienė-Valys – JAV LB Rytinės Connecticuto apylinkės pirmininkė

Kur Rytų pakrantėje lietuviškai švęsti Kūčias ir Šv. Kalėdas?

Pennsylvania

Kalėdų šv. Mišios

Šv. Kazimiero bažnyčioje (4-ta ir Wharton St., Philadelphia, PA)

Grudžio 24 d., Kūčių vakarą, 8 val. v. šv. Mišios bus atnašaujamos anglų kalba.

Šv. Andriejaus bažnyčioje (19-ta ir Wallace St., Philadelphia, PA, 19130)

Grudžio 24 d., Kūčių vakarą, vidurnaktį, bus atnašaujamos lietuviškos Bernelių šv. Mišios.

Šv. Kalėdų rytą 10:30 val. r. Mišių nebus, 12:15 val. p. p. bus atnašaujamos šv. Mišios anglų kalba.

Vaikų „Eglutė“

Šv. Andriejaus parapijos salėje (19-ta ir Wallace Sts., Philadelphia, PA)

Grudžio 21 d., sekmadienį, 12 val. p. p. pasitikitės šventes su Vinco Krėvės mokyklos pamokančiu Samuil Maršak „Dvylika mėnesių“ spektakliu-istorija, kurioje kuklumas ir nuoširdumas laimi prieš pyktį ir godumą.

Mokyklos tėvai vaišins koldūnais ir virtinukais (10 dolerių). Jei turite klausimų, skambinkite tel. 484-557-7073 arba rašykite el. paštu: meliri@yahoo.com.

New York

Kalėdų šv. Mišios

Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo bažnyčioje (Church of the Annunciation of the Blessed Virgin Mary), 259 N 5th Street, Brooklyn, NY)

Grudžio 24 d., Kūčių vakarą, 10 val. v. bus atnašaujamos lietuviškos Bernelių šv. Mišios.

NJ

Kalėdinė „Eglutė“

Estų namuose (4 Cross St. & Veterans Hwy, Jackson, NJ)

Grudžio 20 d., šeštadienį, 12 val. p. p., „Lietuvėlės“ lituanistinės mokyklos mokytojai ir tėveliai bei aktorius ir režisierius Rolandas Dabukas kviečia mažus ir didelius, linksmus ir talentingus, kūrybingus ir išradingus, dainingus ir šoklingus, visus: snieguoles, elfus, mergaites, berniukus, zuikučius, mamytės, tėvukus dalyvauti netradiciniame konkurse „SoS“. Apangos kodas – kaukės ir netradiciniai kostiumai. Originaliausias kaukės savininkas

bus apdovanotas. Vakarą ves Kalėdų Senelis iš Californijos. Dėl dovanėlių tėveliai gali kreiptis į mokyklėlės administraciją. Bilieto kaina – 10 dol.

Connecticut

Kūčių vakariene

Šv. Patriko bažnyčios salėje (St. Patrick's Church Hall, 50 Charles St. Waterbury, CT)

Grudžio 21 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Waterbury Lietuvių Bendruomenė kviečia į tradicinę Kūčių popietę. Bilietus (kaina 15 dol.) galima užsisakyti skambinant Linui Balsiui tel. 203-729-8815, Eglei Zylei tel. 203-721-0722 arba Rasai Dooling 203-558-0195. Taip pat bilietus galima nusipirkti sekmadieniais, po Mišių, kavutės metu. Paskutinė diena užsisakyti bilietus – grudžio 18 d. Bilietai renginio metu nebus parduodami.

Kalėdų šv. Mišios

Švenčiausios Trejybės bažnyčioje (53 Capitol Ave., Hartford, CT)

Grudžio 24 d., Kūčių vakarą, 10 val. v. bus atnašaujamos Piemenėlių šv. Mišios. Atvykus 20 minučių anksčiau, galėsite pasiklausyti parapijos choro Kalėdinų giesmių koncerto.

Florida

Kūčių vakariene

Lietuvių klube (4880 46th Ave North, St. Petersburg, FL)

Grudžio 24 d., Kūčių vakare, 5 val. p. p., organizuojama tradicinė Kūčių vakariene. Auka – 30 dol. Vietas užsisakyti iki gruodžio 19 d. pas Laimutę Alvarado tel. 727-360-1064.

Kalėdinė šventė – pokylis

Lietuvių klube (4880 46th Ave North, St. Petersburg, FL)

Grudžio 25 d., Kalėdų dieną, 4 val. p. p., Lietuvių klubo šokių grupė „Banga“ kviečia į Kalėdų pokylį. Vaišės – suneštinės, veiks baras. Apangos kodas – šventinis, kalėdinis. Visų laikų melodijas gros ir dainuos Kolorado Romas. Bilieto kaina – 20 dol. Apie dalyvavimą iš anksto praneškite ir dėl detalesnės informacijos kreipkitės į Ramutę Krikščikienę tel. 727-687-1061 arba el. paštu: raminta_kr@yahoo.com.

Massachusetts

Kūčių šv. Mišios ir tradicinė vakariene

Šv. Petro bažnyčioje (75 Flaherty Way, South Boston, MA)

Grudžio 24 d., Kūčių vakarą, 5 val. p. p. Šv. Petro bažnyčioje bus laikomos Kūčių šv. Mišios, giedos „Jaunų širdžių“ ansamblis, o po Mišių organizuojama Kūčių vakariene bažnyčios salėje. Dalyvaujantys kviečiami atsinešti po šaltą patiekalą. Parapija parūpins gėrimus ir pagrindinį patiekalą.

„Draugo“ info

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME

„DRAUGĄ“!

„Draugą“ atminkime savo testamente.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Žengia skautišku keliu... (Po Jubiliejinės šventės)

„Aušros vartų-Kernavės“ txtas

„Aušros vartų-Kernavės“ tunto archyvo nuotraukos

V.S. ALĖ NAMIKIENĖ

Nemaniau važiuoti Jubiliejaus šventėn, bet sesės Laima Rupinskienė ir Audronė Matutienė prikalbino, tad joms didelis ačiū. Po tiek metų galėjau vėl pamatyti Jaunimo centrą, kuriame prabėgo mūsų jaunos darbingos dienos. O gal jau ir paskutinis kartas...

Viskas taip, kaip ir seniau – gražūs rūmai, marmurinė lenta su LSS padėka Tėvams jėzuitams, atidengta 1977 m. ir pritvirtinta prie šoninių durų, tie patys paminklai, kryžiai sodelyje bei gražioji koplyčia. Į koplyčią renkasi jau taip seniai bematyti skautai, skautės. Beveik visi suolai užimti. Visiems užtenka vietos, nereikia stovėti (ir nenualpti) koplyčios šonuose, kaip anais laikais. Įnešamos „Aušros vartų“ ir „Kernavės“ tuntų vėliavos, pasirodo tvarkinga paukštyčių, skaučių ir vyresniųjų rikiuotė, o paskutinė eina „Aušros vartų-Kernavės“ tunto tuntininkė s. fil. Nida Bichnevičiūtė-Petronienė. Nors šią gražią šventę ruošia visas jos vadovaujamas „Juo-

zės Augustaitytės-Vaičiūnienės“ būrelis, bet šią akimirką ji viena. Aukojimo metu prie altoriaus padedami abiejų tuntų ženklai, kad bendra malda stiprintų visų skaučių bendrą darbą. Ir visos skautės garsiai gieda, visos garsiai atsako, aiškiai skamba „Tėve mūsų“. (Gal senatvė kalta, kad taip norisi ašaroti iš džiaugsmo sielai.)

Po šv. Mišių einame į salę iškilinėms. A...a...čia jau kitaip... kavinė tuščia! O kaip skubėdavom po Mišių kavinėn užsiimti stalą tie, kuriems nereikėjo vesti sueigų. Dabar jau daugelį metų vienietų sueigos vyksta po liuanistinųjų mokyklų pamokų – vienas važiavimas.

Apatinė Jaunimo centro salė gražiai išpuošta stovyklų gairėmis, tunto veiklos nuotraukomis, prie padengtų stalų renkasi skautės ir svečiai. Vyriausioji renginio vadovė v.s. fil. Vida Brazaitytė perskaito raštu atsiųstus sveikinimus. „Lituanicos“ skautų tunto vardu sveikina tuntininko v.s. fil. Vytenio Lietuvninko atstovas v.s. fil. Donatas Ramanauskas, įteikdamas sesei Nidai s. dr. Romo Povilaičio kūrinių. Brolis Donatas prisimena, kad jo šeimoje

buvo trys tuntininkės: „Aušros vartų“ – mama Albina ir sesuo Renata Borucki, „Aušros vartų-Kernavės“ – žmona Rasa. Plojam. Dar trūksta jūrų skaučių „Nerijos“ tunto sveikinimo. Atsidaro durys ir atskuba ASS Centro vadijos pirmininkas v.s. fil. Ričardas Chiapetta, nešinas žmogaus dydžio manekenu, apvilktu jūrų skaučių uniforma – tik be galvos... „Galva“, t. y. „Nerijos“ tuntininkė j.v.s. fil. Taiyda Chiapetta, likusi namuose – ji seniai planavo svarbų susirinkimą. (Juokis iki ašarų...) Visus gražiai pasveikina v.s. Dalia Trakienė, pirmoji prieš 20 metų sujungto tunto tuntininkė.

Komendantės pareigas perima ps. fil. Alina Meilytė. Ir vėl viskas vyksta sklandžiai. Rikiuotė. Viena eilė per visą salę vien skautininkių. Nepaprasta! Kitų net nebepažįstu; užaugo tie vaikeliai ir dabar tęsia darbus. Draugovių šūkiškai skambūs – net stogą kelia. Neatsilieka ir vyresniųjų eilė.

Ten šeši ar daugiau vyr. skaučių-skautininkių būreliai. Girdim ir „Ad Meliorem!“ bei jau dešimt metų Kaziuko ir kalėdinėms mugėms rankdarbius ruošiančiųjų – „Mažiau kalbų, daugiau darbų!“ Jubiliejaus proga LSS vyr. skautininkė v.s. fil. Rūta Lemon tuntą apdovanojo Pažangumo žymeiniu, kurį, abiejų vėliavų šonus suglaudęs, prisegė v.s. fil. R. Chiapetta. Graži, brangi, simboliška akimirka. „Aušros vartų-Kernavės“ tuntininkė, sesė Nida apdovanojo visas draugoves ir vyr. skaučių-skautininkių būrelius.

Pasirodymus pradeda liepsnelių ir giliukų būrelis su jų mėgstama dainele, o gitara jiems pritaria s. fil. Andrius Kudirka. Jų visas pirmutinis staslas prie scenos. Kartu su tėveliais sėdi baltašlipsiai, būsimeji skautukai, o Kajų Dumbri, dar nė metų nesulaukusį, kėdutėje apspitusios meilingos paukštytės. (Taip gražiai švelnu, kad ašarok...) „Saulučių“ draugovės jaunesniosios skautės-paukštytės visus pradžiugina „Garnio“ dainele, po salę raudonu snapu stypčiojant „gandru“. Ir stebiuosi, kaip gražiai dainuoja mūsų skautės, be jokių dainynėlių, be dainų lapelių. Spėju užsirašyti pora pavardžių: vyr. skautės Austėja Stanevičiūtė, Eristida Butkevičiūtė, Meda Mikalauskaitė vedė dainą „Dar ne jok, dar sustok“, o „Grįšim, grįšim“ dainavimui vadovavo prit. skautė Rasa Kerelytė ir skautė Tessa Papartytė. Paskutiniai pasirodė „Juožės Augustaitytės-Vaičiūnienės“ būrelis, parodydamas kaip žygiuoja ir dainuoja paukštytės, skautės, prit. skautės ir vyr. skautės. Labai gražu.

Gardžios pietų vaisės baigiamos į salę įvežant didžiulį Jubiliejaus tortą. „Ilgiausių-laimingų-skautišku metų“ daina skamba taip galingai, kad esame tikri – lietuviškoji skautybė gyvuoja ir gyvuos! Šiandien taip gražiai pasirodžiusios jaunosios sesės po kito dvidešimtmečio bus kaip šiandienos tunto vadovės, nes turi gerą pavyzdį.

Mūsų mielai sesei Ramutei Bartuškienei ir šeimai reiškiame nuoširdžiausią užuojautą, mirus brangiam broliui, **A. A. ARYDUI KLIOREI**. Kartu liūdime ir seseriškai guodžiame.

Verpsčių būrelio sesės

„Saulučių“ paukštyčių draugovė jubiliejinėje šventėje

KVIEČIAME AKADEMIKUS!

Čikagos ASD/Korp! Vytis skyrius kviečia visus Akademikus dalyvauti ASD/Korp! Vyties iškilmingoje kalėdinėje sueigoje. Sueiga vyks **gruodžio 20 d., šeštadienį, 5 val. p. p. adresu: 9147 S. Francisco Ave., Evergreen Park, IL 60805**. Laukia pakėlimai laipsniuose, kandidatų pristatymas, vaisės, linksma vakaris ir, žinoma, dainos! Norintys dalyvauti prašomi pranešti Audriui Aleksionui, **tel. 708-423-6503** arba **el. paštu: aaleksionas@comcast.net**

EURĄ PASITINKANT

Atsisveikiname su litu, tačiau liekame su Vyčiu. Jis - amžinas (2)

Pradžia – gruodžio 16 d. numeryje.

V. Zaikauskas nuotr.

Tęsiame pradėtą Lietuvos banko Pinigų muziejaus vadovo **Vidmanto Laurinavičiaus** pasakojimą apie Vyčio, lietuviškų pinigų ir lito istoriją.

– Kokia buvo lito – ir Vyčio – raida iki sovietų okupacijos? Ir po jos – atkūrus nepriklausomybę?

– Sugrįžkime prie raitelio. Tuo metu, auksinas staigiai ritosi žemyn, nes smuko ir Vokietijos markės kursas. Yra išlikusios archyvinės nuotraukos, kai žmonės iš Vokietijos markių susirišę šluotas, jomis šluoja gatves, vaikai žaidžia banknotais. Banknotų nominalai – milijardiniai. Todėl reikėjo labai skubėti su nacionaline valiuta.

Pirmieji centai buvo popieriniai, dailininkai neturėjo laiko ilgai apmąstymams, ieškojimams. Kokią spaustuvę rado ornamentų klišę – tokią ir įdėjo. Tai buvo laikinieji pinigai, nes tuo pat metu vyko derybos su dėl kokybiškų pinigų spausdinimo. Laikinuosius litus į nuolatinis imta keisti jau už kelių mėnesių. Šituose jau visai kita poligrafija: čia ir Didžiojo Vytauto portretas, ir herbas atsiranda. Juos sukūrė dailininkas Adomas Varnas.

Raitelio modifikacijos – kiekvieno dailininko išmonė. Vienuose banknotuose Vytis vienoks, kituose, jau kito dailininko – kitoks.

Bet šie pinigai išsilaiko ne taip ilgai, nes jau 1924 m. projektuojami kiti – juos kuria A. Galdikas ir V. Jomantas. Į apyvartą jie įvedami 1925–1926 metais.

1936 ir 1938 metų monetų laidos jau buvo kaldintos Kaune, „Spindulio“ monetų kalykloje. Visų šių monetų modelius kūrė dailininkas Juozas Zikaras. Jo sukurtasis raitelis ir tapo labai populiarius.

Tačiau 1940 m. birželio 15 d. SSSR įvykdyta Lietuvos okupacija sustabdė lietuviškų pinigų raidą. Litas dar kurį laiką cirkuliuoja lygiagrečiai su sovietiniu rubliu, bet 1941 m. kovo 25 d. litai visiškai uždraudžiami. Po nepilnos savaitės nuo ba-

landžio 1 d. litai imti deginti. Tai buvo daroma Lietuvos banko Kaune katilinėje...

Pusė monetinio sidabro buvo suspėta išvežti į Rusiją. Būtų išvežę ir visą, tačiau rusams pritrūko vagonų, o laiko nebebuvo – vokiečiai lipo ant kulnų. Ko rusai nepagriebė – atiteko vokiečiams.

1989-aisiais metais, kai jau buvome ant nepriklausomybės slenksčio, iš pradžių užuominomis, vėliau pašnibždomis, dar vėliau pusbalsiu imta kalbėti apie nacionalinės valiutos atkūrimą. Bet lietuviškų pinigų tradicija buvo visiškai nutrūkusi, todėl nebuvo net su kuo pasitarti.

Nutarta pinigų idėją gaivinti nuo tada, kai ji užgeso, kitaip pasakius nuo J. Zikaro sukurtu Vyčiu (jis labiau atpažįstamas iš nuleistos žirgo uodegos). Tačiau heraldikos specialistai suabejojo, ar tai pats geriausias raitelio variantas. Jų nuomone, jis nebuvo tas raitelis, kuris atspindi šimtmetines mūsų valstybingumo tradicijas. Juk žodis „vytis“ atsiranda tik XIX amžiuje. Anksčiau, XVII amžiuje K. Sirvydas raitelį vadina „vaikymas“. Žodis „vytis“ – sukurtas S. Daukanto.

Atkuriant nepriklausomybę buvo labai aktyviai diskutuojama apie tai, kurį Vytį pasirinkti: ar tą, kuris gina šalį, ar tą, kuris puola priešą. Labai atidžiai buvo žvelgiama į žirgo ir raitelio ekspresyvumą, drabužių ir judesių išraišką. Visgi dabar buvo prisiminta, jog 600 metų senumo vytis buvo „gynėjas“, kuris priešą veja. J. Zikaro sukurtasis pasirodė nepakankamai tai išreiškiantis. Tik išėjus okupacinei kariuomenei, atsirado galimybė turėti savo valiutą. Labai protingas, net ir pažiūrėjus šiuolaikinėmis akimis, buvo sprendimas įvesti laikinuosius pinigus – talonus, kurie liaudyje buvo pravardžiuojami „vagnoriukais“. Tik po to pereita prie kito etapo – litų. Dabar jau kaip juos pavadinti nebuvo jokių ginčų – niekas neabejojo, jog reikia pratęsti prieškarinio tradiciją ir likti prie nacionalinės valiutos pavadinimo – litas.

O Vytis – valstybės herbas sugrįžo taip pat tas, prieškarinis – J. Zikaro. Į tą valstybę, kurią palikome okupuojant, ir sugrįžome.

Pirmosios atkurtosios Respublikos monetos buvo su J. Zikaro Vyčiu, o nuo 1991 metų rugsėjo 4 dienos naudojamas dailininko Arvydo Každailio sukurtasis herbas – vaizduojantis raitelį, pasiruošusį kalaviju apginti savo valstybę. Žirgo uodega jame jau pakelta. Todėl dar šiandien naudojamose monetose kai kuriose yra likęs P. Zikaro herbas, o kiek vėliau kaldintose monetose ir banknotuose – A. Každailio sukurtosios figūros.

– Tai kas gi yra lito tėvas?

– Yra sudėtinga kalbėti, kas yra lito tėvas turint išankstinę nuomonę, išankstinį nusistatymą.

Enciklopedijose ir kai kuriuose leidiniuose juo yra įvardijamas Vladas Jurgutis – Lietuvos banko įkūrėjas ir valdytojas (1922–1929).

1922 m. spalio 2 d. Lietuvos bankas tik pradeda savo veiklą. Vladas Jurgutis šioms pareigoms patvirtinamas vos keturios dienos iki banko atidarymo (1922 m. rugsėjo 28 d.) Žinant, kiek darbo reikia

Vytautas Petrulis

įdėti pasirašant sutartis dėl pinigų spausdinimo ir kaldinimo, kokia gausybė su tuo susijusių klausimų ir užduočių, kokia atsakomybė tenka, galima teigti, jog V. Jurgučio indėlis buvo minimalus. Beje, ir ant pirmųjų laikinųjų litų banknotų V. Jurgučio pavardės nėra, nes juos pasirašė ir visą didžiulį organizacinį darbą nuderbo tuometinės Finansų, Prekybos ir pramonės ministerija ir jos ministeris Vytautas Petrulis.

Be jokios abejonės, Vytautas Petrulis visiškai nepelnytai yra nustumtas nuo „lito tėvo“ pjedestalo. Žinoma, niekas neginčija V. Jurgučio nuopelnų – jis buvo talentingas ekonomistas, suvaldęs lito stabilumą, o tai yra taip pat labai reikšmingas indėlis. Juo labiau kad ekonominė krizė jau buvo visiškai prie slenksčio... Bet netgi ir ekonominės krizės metais Lietuvos bankui vadovavo nebe V. Jurgutis, bet Vladas Stašinskas.

Pagiriamasis ir padėkos žodis litui

Litas gyvena paskutines dienas. XX amžiuje pinigai atiliko didžiulį vaidmenį. Siekiant valstybingumo, ekonominio šalies stabilumo – tai tikrai vienas pačių svarbiausių veiksnių. Šito nepaneigs niekaip. Jis mums buvo labai svarbus netgi okupacijos metais – mes apie jį vis galvodavome. Į litą buvo įdėta mūsų visuomeninės sąmonės dalis. Litą turėjome mes, turėjo mūsų tėvai, o ir seneliai juo naudojosi...

Tačiau pasaulyje – tik apsidairykime – situacija keičiasi devynmyliais žingsniais. Kas yra Europos Sąjunga? Kodėl jinai susikūrė po karo? Ji susikūrė, kad išvengtų kito karo. Europos Sąjungai reikalinga ne vien tik politinė integracija, tačiau ir ekonominė bei finansinė. Be jų – Sąjunga nebūtų sąjunga. Tautos turi tarp savęs susikalbėti. Mes ir einame kaip tik link to susikalbėjimo, o, savaime aišku, integruojantis reikia ką nors ir aukoti, ne vien tik gauti. Ar manote, kad vokiečiams buvo lengva atsisakyti markės, o graikams – bene tūkstantmečio metų senumo drachmos? Prancūzams – franko?

Visas pasaulis eina integracijos link. Vis labiau apsieiname be tikrų pinigų – atsiskaitome kreditinėmis kortelėmis, ne kasdien savo pirštais ir paliečiame tikrus pinigus – pasaulis vis labiau tampa virtualus su virtualiais pinigais. Ne už kalnų laikas, kai ir dabartinius virtualius pinigus pakeis *bitkoinai*.

Juo labiau kad lito istorija – tik dalis mūsų pinigų istorijos: obuolai, rubliai, denarai, markės ir ostmarkės, auksiniai, šilingai, grašiai, portugalai, ... visus juos mūsų protėviai laikė savo rankose, visi jie buvo mūsų pinigų istorijos dalis.

Kitas lietuviškų pinigų istorijos vingis – jau ant mūsų slenksčio. Atsisveikinam su litu, tačiau liekam su Vyčiu. Jis – amžinas.

Pasitikime eurą be ašarų.

Lietuvos bankas

Kalbėjosi **Vitalius Zaikauskas**

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Prisimintas A. Ramanauską-Vanagą sulaikęs KGB žvalgas

Kaunas (BNS) – Partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago sulaikymo operacijoje dalyvavusį KGB žvalgą Ilją Vorobjovą siūloma pripažinti kalto vykdžius genocidą ir įkalinti septyneriems metams. Tokią bausmę teismo posėdyje pasiūlė prokurorė Aukšė Lipkevičienė atmetė kaltinamojo teiginius, esą jis neprisiminė sulaikymo ir iki nepriklausomybės atkūrimo nežinojo apie partizaninį pasipriešinimą. Prokurorės teigimu, būtų naivu manyti, kad specialiąją KGB mokyklą baigęs ir šioje struktūroje dirbęs asmuo nežinotų pagrindinių organizacijos tikslų.

Prokurorės teigimu, neįtikėtina ir tai, kad I. Vorobjovas, kas mėnesį gaudavęs 300 rublių algą, būtų nepastebėjęs gautos 1 tūkst. rublių premijos.

Po suėmimo A. Ramanauskas

buvo įkalintas KGB kalėjime Vilniuje. Maždaug metus žiauriai fiziškai ir psichologiškai kankintas Lietuvos laisvės kovotojas 1957 m. rugsėjo 24–25 d. Lietuvos SSR Aukščiausiojo Teismo nuosprendžiu nuteistas mirties bausme. Nuosprendis įvykdytas tą pačią metų lapkričio 29 d. Vilniuje.

Parodymus davė ir pats kaltinamasis I. Vorobjovas. Anksčiau to padaryti jis nesutiko, tvirtinęs, kad nieko neprisimena. Pasak kaltinamojo, dirbdamas KGB jis niekuomet nežinodavo, kas tokie yra sekami žmonės: juos supažindindavo tik su sekamų asmenų išvaizda, svarbiomis žinotomis detalėmis, tačiau neminėdavo sekamųjų vardų ar pareigų. Jis tvirtino nei šeimoje, nei darbe nieko negirdėjęs apie partizanus ar jų vykdytą pasipriešinimą.

Kultūros sostinės vardas perduotas Žagarei

Panevėžys (alkas.lt) – 2014 metų Lietuvos kultūros sostinė – Panevėžys – garbingą titulą perdavė Žagarei. Per metus Panevėžyje įvyko keturi šimtai renginių, daugiausia dėmesio sulaukė masinės šventės – miesto gimtadienis, festivalis, skirtas režisieriui Juozui Miltiniui.

Kitamet Lietuvos kultūros sostine tapsianti Žagarė – vienas seniausių

miestelių Lietuvoje, jame gyvena vos du tūkstančiai žmonių. Tačiau sostinės renginių organizatoriai – Žagarės regioninio parko vadovai – tikina nebijantys iššūkių.

Kultūros sostinės atidarymas Žagareje įvyks sausio 24-ąją, ta proga duris atvers ir restauruoti Žagarės dvaro rūmai.

Teismų nuosprendžiai genocido bylose – neteisingi

Vilnius (Bernardinai.lt) – Gruodžio 19 d. Seime vyks apskritojo stalo diskusija „Sovietų genocido vykdytojų atsakomybė už veikas“, renginio koordinatorius – Seimo narys Arimantas Dumčius.

2014 m. Lietuvos teismuose buvo nagrinėjamos užvilktos baudžiamosios bylos, susijusios su pasipriešinimo sovietų okupacijai ir okupaciniam režimui dalyviais – Lietuvos partizanais. Visuomeninės tarybos prie Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos nuomone, teismų nuosprendžiai yra akivaizdžiai netei-

singi.

Teismų sprendimai paskatino Visuomeninės tarybos narius ir nevyriausybinės organizacijos rengti diskusiją, kurioje bus išklaustos teisės specialistų ir nevyriausybinių organizacijų nuomonės bei pozicijos dėl teismų praktikos bylose, susijusiose su sovietų genocido vykdytojų neišvengiama atsakomybe. Visuomeninė taryba primena, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2014 m. kovo 18 d. nutarė, genocido sąvoka yra galiojanti ir teisėtai veikianti bei vartojama Lietuvos aktuose, todėl, tarybos nuomone, turi būti atnaujintas genocido bylų nagrinėjimas.

Nusprendė: pašalins sovietinius simbolius

Kauno Aleksoto tilto fragmentas.

Kaunas (ELTA) – Kaune posėdžiavusi Kultūros paveldo departamento nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba pagaliau pritarė siūlymui išbraukti ant Vytauto Didžiojo (Aleksoto) tilto esančią sovietinę simboliką iš vertingųjų tilto savybių sąrašo. Šis sprendimas Kauno miesto savivaldybei suteikia teisę nuo tilto pilonų pašalinti sovietines žvaigždes ir herbus.

Tokio nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos verdikto buvo laukiamia iš tiesų ilgai. Beveik prieš 7

metus, 2008 m. vasarį Kauno miesto taryba priėmė sprendimą pervadinti Aleksoto tiltą. Gegužės mėnesį tiltas buvo oficialiai pavadintas Vytauto Didžiojo vardu. Tuo pačiu metu buvo siūloma nuimti ant tilto esančią sovietinę simboliką: tam pritarė tiek miesto politikai, tiek Seimo nariai.

„Vikipedia“ nuotr.

Paveldosaugininkai laikėsi priešingos nuomonės. „Tiltas – inžinerinis ir architektūrinis statinys su simboliais, kurie priskirti socialistinio realizmo kryptim. To laiko pėdsakai dėl pažinimo turi išlikti“, – prieš metus kalbėjo Kultūros paveldo departamento trečiosios vertinimo tarybos pirmininkas Vytautas Levandauskas.

Taip pat pasigirdo kalbą, esą tokiu būdu politikuoja ir norima griauti Lietuvos istoriją.

Užpuolikas – psichiškai nestabilus ekstremistas

Sydnejus (BNS) – Irane gimęs užpuolikas, paėmęs įkaitais vienos Sydnėjaus kavinės lankytojus, buvo ekstremizmo garbintojas ir psichiškai nestabilus asmuo, pareiškė Australijos premjeras Tony Abbott, sakydamas, kad ta apsaustis buvo „susidūrimas su terorizmu“.

„Vystantis apsiausčiai ...jis siekė pridengti savo veiksmus ISIL mirties

kulto simbolizmo skraiste“, – sakė T. Abbott, turėdamas omenyje džihadistų judėjimą „Islamo valstybė“ (IS).

Man Harons Monis, paėmęs įkaitais 17 žmonių kavinėje Sydnėjaus centre, buvo nukautas per specialiųjų policijos pajėgų šturmą ankstų gruodžio -916 d. rytą. Per tą incidentą taip pat žuvo du įkaitai.

Estijos policija sulaikė italų žurnalistą

Talinas (BNS) – Estijos policija gruodžio 15 d. sulaikė italų žurnalistą ir buvusį Europos Parlamento narį Giulietto Chiesa, nes jam buvo uždrausta įvažiuoti į šalį. Nustatinėjama, kaip ir kada jis atvyko į Estiją.

G. Chiesa turėjo kalbėti Talino spaudoje klube „Impressum“ tema „Ar Europa turėtų bijoti Rusijos?“ Vidaus saugumo tarnyba tą spaudoje klubą yra susiejusi su Rusijos užsienio žvalgybos tarnyba (SVR).

G. Chiesa daugiau kaip 20 metų dirbo Italijos laikraščiu „l'Unita“ ir „La Stampa“ korespondentu Maskvoje. Iki 1991-ųjų jis priklausė Italijos komunistų partijai, 2004–2009 metais dirbo Europos Parlamente. 2009 metų rinkimuose į Europos Parlamentą jis dalyvavo pagal Latvijos kairiojo sparno aljanso „Už žmogaus teises vieningoje Latvijoje“ sąrašą, bet nebuvo išrinktas.

Šis italų politikas ir žurnalistas

„Impressum“ kvietimu Estijoje lankėsi 2008 ir 2011 metais. 2008-aisiais jis Taline pristatė savo knygą „Zero“, kurioje teigiama, kad JAV administracija prisidėjo prie 2001 metų rugsėjo 11-osios atakų, ir kurioje ginamas Raudonosios armijos veteranas Arnold Meri, kaltinamas nusikaltimais žmoniškumui.

G. Chiesa teisinio Rusijos veiklą Gruzijoje ir reikalavo pripažinti atskyrusių regionų Pietų Osetijos ir Abchazijos nepriklausomybę. Šiais metais jis teisinio Krymo pusiasalio aneksiją, reiškė paramą Rusijos veiklai Rytų Ukrainoje ir kaltino Ukrainos vyriausybę žudant civilius gyventojus Donbase.

G. Chiesa priklauso Kremlių remiančiai organizacijai „Pasaulis be nacizmo“ (Mir bez nacizma) ir ultrakonservatyviam „Izborsko klubui“ (Izborskiy klub).

Vokietijoje surengtos eitynės prieš „Vakarų islamizaciją“

Vokietijoje surengtos eitynės prieš „Vakarų islamizaciją“.

EPA-ELTA nuotr.

Drezdenas (ELTA) – Rytiniame Vokietijos Drezdeno mieste apie 15 tūkst. žmonių minia dalyvavo eitynėse prieš „Vakarų islamizaciją“. Pranešimų apie incidentus nepateikiama, nors buvo surengta daugiau nei 5 tūkst. priešrinkimų demonstracija.

Vokietijos kanclerė Angela Merkel perspėjo vokiečius nesileisti būti išnaudojamiems ekstremistų.

Protestuotojai skandavo „Wir sind das Volk“ (Mes esame žmonės) – šūkį, kuris skambėjo mieste prieš Berlyno

sienos griūtį prieš 25-erius metus.

Vienas pagyvenusio amžiaus vyriškis sakė: „Aš esu pensininkas. Gaudu nedidelę pensiją, tačiau turiu mokėti už visus šiuos žmones (prieglobsčio prašytojus). Niekas manęs nieko neklausė!“

Moteris, sukurusi 80 kilometrų, kad dalyvautų šioje demonstracijoje, sakė: „Neatstovauju dešiniajam sparnui, nesu nacė. Tiesiog nerimauju dėl savo šalies, dėl savo anūkės.“

Pakistanė paskelbtas trijų dienų gedulas

Islamabadas (ELTA) – Pakistano Pešavaro mieste prasidėjo Talibano atakos mokykloje, per kurią žuvo mažiausiai 132 vaikai ir devyni personalo darbuotojai, aukų laidotuvis. Gedintys artimieji susirinko prie karstų, papuoštų gėlėmis, tuo tarpu kitos šeimos ligoninėse vis dar laukia žinių. Ministras pirmininkas Nawaz Sharif paskelbė trijų dienų gedulą.

Kariuomenės duomenimis, gruodžio 16 d. ataką mokykloje įvykdė septyni talibai, vilkintys liemenes su sprogmenimis. Kovotojai prakirpo metalinę tvorą ir pateko į mokyklos patalpą, kurioje mokiniai laikė egzaminą. Liudi-

ninkų teigimu, ginkluoti vyrai ėjo iš vienos klasės į kitą ir šaudė į visus pasitaikiusius mokytojus ir mokinius.

Ataka Pešavaro kariuomenės vadovaujamoje mokykloje, kurioje mokosi berniukai ir mergaitės, truko 8 valandas. Iš viso nukentėjo 125 žmonės, nukauti visi septyni talibai, šimtai žmonių buvo evakuota.

Pakistano Talibanas prisiėmė atsakomybę už išpuolį ir teigė, jog tai atsakas į kariuomenės besitęsiančią operaciją prieš kovotojus Šiaurės Vaziristano genčių teritorijoje pasienyje su Afganistanu.

VERSLO NAUJIENOS

Kaip pajvairinti Lietuvos eksportą

Ūkio ministras Evaldas Gustas pristatė institucijų nuveiktus darbus įvairinant Lietuvos eksportą, siekiant sumažinti patiriamus nuostolius dėl Rusijos paskelbto prekių importo draudimo. Lietuviški maisto produktai pristatyti Vengrijoje, Indijoje, Airijoje, Japonijoje vykusiuose renginiuose. Paryžiuje vyko bakalėjos sektoriaus įmonių individualūs susitikimai su didžiųjų Prancūzijos, Belgijos, Jungtinės Karalystės prekybos tinklų pirkimų vadovais. Įmonės taip pat dalyvavo parodose Turkijoje, Izraelyje, Uzbekistane.

VšĮ „Versli Lietuva“ su 12 Lietuvos įmonių pasirašė neatlygintinai teikiama potencialių prekybos partnerių kontaktų paieškos paslaugų sutartis, suorganizavo Švedijos įmonių atstovų susitikimus su Lietuvos įmonėmis.

Žemės ūkio ministerija numato iš dalies finansuoti verslininkų dalyvavimą 2015 m. devyniose tarptautinėse parodose JAV, Kinijoje, Japonijoje, JAE, Vokietijoje, Azerbaidžane, Olandijoje, Rusijoje, Uzbekistane.

EK priėmė reglamentą, kuriuo numatoma laikina išskirtinė pagalba Estijos, Latvijos ir Lietuvos pieno gamintojams. Pagal šį reglamentą Baltijos šalių pieno gamintojams skirta 28 mln. eurų, iš jų Lietuvai skirta 14 mln. eurų (48,59 mln. Lt).

Siekiant stiprinti diplomatinę pagalbą, gruodžio mėn. darbą pradėjo Lietuvos Respublikos komercijos atašė Vokietijoje.

Užsienio reikalų ministerija išsiuntė notas dėl mėsos produktų eksporto galimybių diplomatiniais kanalais į Egiptą, Indoneziją, Jemeną, Juodkalniją, Katarą, Kuveitą, Tunisą, Jordanijos Hašimitų Karalystę. Taip pat aktyviai dirbama per Lietuvos Respublikos ambasadas su valstybių – potencialių eksporto partnerių atitinkamomis institucijomis žemės ūkio ir maisto produktų eksporto klausimais, dėl sertifikatų ir importo leidimų išdavimo.

Vyriausybės info

Didėja lietuviškų pieno produktų paklausa tolimuose Rytuose

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) duomenimis, Lietuvos įmonės vis daugiau eksportuoja į Kazachstaną, Izraelį, Vietnamą, Azerbaidžaną, Singapūrą, Tadžikiją, Turkmėniją, Honkongą, Kirgiziją, Malaiziją, Japoniją, Egiptą, Indoneziją, Bahamus, Korėją, Tailandą, Maroką, Libaną, Jemeną, Saudo Arabiją, Malavį, Filipinus, Bangladešą, Pakistaną. VMVT statistika rodo, kad Rytų rinkose kol kas patys paklausiausi yra lietuviški pieno produktai. „Visa tai teikia vilčių, kad mūsų pieno sektorius vėl augina raumenis ir sunkūs laikai pieno gamintojams amžinai nesitęs“, – pokyčius vertina žemės ūkio ministrė Virginija Baltraitienė.

2014 m. lapkritį pieno produktų eksportuota gerokai daugiau negu pernai tuo pačiu laikotarpiu – 17 044 t (pernai – 3 405 t).

Lietuviškų pieno gaminių šiemet lapkritį įsivežė net kelios naujos šalys: Saudo Arabija – 294 t įvairių pieno produktų, Korėja – 9 t varškės ir sviesto, Tailandas – 6 t sūrio, Filipinai – 250 t pieno cukraus, o kelios šalys šimtus tonų pieno milčių – Jemenas 150 t, Malavis 25 t, Bangladešas 375 t, Pakistanas 250 t. Kai kurios šalys lietuviškų pieno produktų importą padidino kelis kartus. Palyginti 2014 m. lapkričio mėnesį su 2013 m. lapkričiu, į JAV išvežta net 943 t pieno produktų (pernai – 97 t), į Kazachstaną – 856 t (310 t), Uzbekistaną – 441 t (159 t), Izraelį – 210 t (122 t), Turkmėniją – 96 t (19 t), Azerbaidžaną – 66 t (36 t).

Vyriausybės info

Lietuviški pieno produktai

„Scanpix“ nuotr.

Valiutų santykis (2014 m. gruodžio 17 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 2,77 LTL
- 1 EUR (eurais) – 3,45 LTL
- 1 AUD (Australijos doleris) – 2,28 LTL
- 1 CAD (Kanados doleris) – 2,38 LTL
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 4,34 LTL
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 2,17 LTL

Eurui pasirengta tinkamai

Mažėja pažeidimų, susijusių su kainų litais ir euraus skelbimu, rodo, kad eurui pasirengta tinkamai, teigia teisingumo ministras Juozas Bernatonis. Nuo rugpjūčio 22 d. iki šiol atlikta 11,4 tūkst. patikrinimų ir nustatyti 734 pažeidimai, arba tik 6,4 proc. nuo visų patikrinimų. Įvedant eurą Latvijoje ir Estijoje, pirmaisiais kontrolės mėnesiais pažeidimų dalis siekė apie 40 proc.

Nors iki euro įvedimo liko mažiau nei trys savaitės, verslą kontroliuojančių institucijų darbas tuo nesibaigs – patikrinimai tęsis iki kitų metų liepos 1 dienos.

Teisingumo ministerijos info

Penki realūs pokyčiai, kuriuos atneš euras

Iki euro likus vos kelioms savaitėms, prasidėjo tikrasis darbmetis. Įmonės jau rūpinasi grynųjų eurų atsargomis, kad sausio 1-oji neužkluptų nepasirušus, o gyventojai tiesiog graibsto išankstinius euro monetų rinkinius. Vien „Danske Bank“ skyriuose per pirmą prekybos dieną monetų rinkinių pardavimai viršijo pusantrą tūkstančio vienetų ir pralenkė net drąsias prognozes.

Panašu, kad šie rinkiniai bus ne tik praktiška kalėdinė dovana artimiesiems, bet ir pirmas tikras susipažinimas su nauja valiuta. Nėra jokios abejonės, kad pats perėjimas prie euro bus sklandus, tačiau tikrieji pokyčiai prasidės po to ir su jais susidurs kiekvienas iš mūsų.

Kokie būtų penki pokyčiai, su kuriais susidursime, kai kišenėje litus pakeis eurai?

Atsinaujinsime pinigines

Dar neišrinkote kalėdinės dovanos artimam žmogui? Galbūt verta padovanoti naują piniginę, nes labai tikėtina, kad euras paskatins ją pakeisti. Taip yra dėl to, kad praktiškai visi euro banknotai yra ilgesni ir platesni už litus.

Pavyzdžiui, didžiausias 500 eurų banknotas yra 160 milimetrų ilgio ir 82 milimetrų pločio. Tuo tarpu 500 litų banknotas yra gerokai mažesnis – vos 145 milimetrų ilgio ir 70 milimetrų pločio. Vienintelis 5 eurų banknotas yra mažesnis, o visi kiti rizikuoja netilpti į piniginę.

Tiesa, galvodami apie naują piniginę, nepamirškite didelio ir patogaus skyrelio monetoms. Jų tikrai turėsime gerokai daugiau negu iki šiol.

Pasikartosime daugybą ir dalybą

Vienas euras – 3,4528 lito. Jau beveik pusmetį visose vietose, kur kainos nurodytos litais, šalia galime pamatyti ir atitikmenį euraus.

Galima sakyti, akis jau šiek tiek įprato, tačiau sausi neabejotinai turėsime prisiminti esmines daugybės ir dalybos taisykles, ypač tokiose situacijose, kai mokėdami litais, gražą gausime euraus. Išmaniuosius telefonus turintiems gyventojams bus paprasčiau – galima naudotis specialiai sukurtomis programėlėmis (nemokama euro skaičiuoklė rasite ir „Google play“, ir „App Store“ parduotuvėse).

Kitiems gyventojams paprastose situacijose pagelbės Lietuvos banko išplatinti specialūs kalendoriukai. Beje, patogus skaičiuotuvas yra dar viena nebloga idėja kalėdinei dovanai.

Iš naujo suprasime daiktų ir paslaugų vertę

Sistemų migracija į eurą įvyks per keliolika valandų, tačiau prireiks kelių mėnesių, kol prie naujos valiutos prisitaikys mūsų mąstymas.

Nėra ko slėpti – įvedus eurą laukia tam tikras psichologinis iššūkis, kai sumos mūsų sąskaitoje banke, mūsų atlyginimai vizualiai sumažės beveik 3,5 karto. Kita vertus, lygiai tiek pat sumažės ir išlaidos, sąskaitos, kurias kas mėnesį turime sumokėti. Prie naujų sumų priprasti reikės laiko, tikėtina, kad visus kitus metus praleisime bandydami atprasti eurus mintyse versti į litus.

Tapsime labiau „elektroniniai“

Euras dar labiau priartins elektroninę bankininkystę prie žmonių. Gyventojai jau dabar yra raginami savo turimas santaupas perkelti į bankų sąskaitas, kur jos bus nemokamai konvertuotos į eurus. Pirmosiomis 2015 metų savaitėmis gyventojų lauks dvigubos valiutos iššūkis, kai atsiskaitant litais, graža bus duodama euraus. Kils papildomų rūpesčių, kur laikyti skirtingas monetas ir banknotus.

Teigiamas postūmis laukia ir mobiliosios bankininkystės, nes bent jau metų pradžioje gyventojams norės dažniau stebėti savo sąskaitos likutį ir atliktus mokėjimus ar pavedimus.

Atsiskaitysime greičiau ir pigiau

Pamirškite laikus, kai po pietų atliktas mokėjimas kitame banke sąskaitą turintį gavėją pasiekia po kelių valandų arba tik kitą dieną. Nuo Naujųjų metų paprastų mokėjimų Lietuvoje tarpuskaita vyks kas valandą.

Dar viena gera žinia laukia tų, kurie vykdo daug bankinių operacijų į kitų ES šalių bankuose esančias sąskaitas. Pavedimai ES šalyse taps vietiniais mokėjimais, todėl ir įkainiai bus mažesni – kaip už vietinius mokėjimus, kitaip tariant, gerokai atpigs.

Parengta pagal Giedrės Gečiauskienės („Danske Bank“ Finansų rinkų departamento direktorės) straipsnį.

Ekonomika.lt

Blogas mokytojas pateikia tiesą, o geras moko ją rasti

Pedagogės Sofijos Jonynienės šimtmečiui

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Manote, kad Čikagoje klesti lietuviškas švietimas? Atsukite laikrodį 60, 50, 40 metų atgal – nustebsite, kiek daug buvo šeštadieninių mokyklų „išėivijos sostinėje“ – Marquette Parke, Gage Parke, Brighton Parke, Cicero jų buvo daugiausia. Anksčiau jų būta net ir Bridgeporte, Roselande, Melrose Parke ir tolimame Waukegane. Jau nekalbant apie Jaunimo centre įsikūrusį Pedagoginį institutą, kuris daugelį dešimtmečių ruošė naujų mokytojų kartas. Emigrantai norėjo, kad jų vaikai, gimę Amerikoje, mokėtų ne tik susišnekti lietuviškai, bet ir pamiltų tėvų žemę.

Švietimas – kaip ir bažnyčia – susidaro ne tik iš pedagogikos ar ideologijos, bet ir iš asmenybių. „Vėjų mieste“ jų apščiū turėta – Juozas Masilionis, Aleksandras Dundulis, Juozas Plačas, Juozas Kreivėnas, Domas Velička, Julius Širka, Jonas A. Račkauskas, Jonas Dainauskas, Alfonsas Šešplaukis, Jonas Kavaliūnas, Alicija Rugytė, Stasė Petersonienė, Stasė Vaišvilienė, Sofija Jonynienė. Ne vienas jau ilsisi Anapilyje. Dauguma šių ryškių pedagogų pažinojau asmeniškai, nors mokykliniame suole nei pas vieną nesu sėdėjęs. Gal ryškiausiai mano atmintyje išliko Juozas Kreivėnas, kurį „atradau“ per meilę lietuviškai knygai ir filatelijai. Prisimenu, kaip mano Cicero gimę bičiuliai Daiva Markelytė, Petras Kisielius bei a. a. Arvydas Žygas pasakojo, kad net mokyklų padaužo veržėsi į pirmuosius suolus, kai Kreivėnas įžengdavo į klasę. Visiems buvo smalsu, ką mokytojas atneš su savim parodyti savo mokiniams. Suglamžyta atvirutė, nudilusi moneta, archeologinis kirvukas užburdavo jaunuolius. Taip mokytojas sudomindavo mažamečius jų tėvelių gimtąja šalimi. Lietuva tapdavo apčiuopiama, o ne išgalvota.

Ne veltui čia menu Juozą Kreivėną. Jis aktyviai dalyvavo JAV Lietuvių Bendruomenės (JAV LB) Švietimo tarybos veikloje. Su juo artimai dirbo ir kita idealistė – pedagogė Sofija Jonynienė (1914–2003). Prisipažinsiu, apie ją žinojau mažai, kol į mano rankas nepakliuvo 242 puslapių knyga *Sofija Jonynienė: Pedagogė, Lietuvybės puoselėtoja Jungtinėse Amerikos Valstijose*. (Vilnius, Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2013). Š. m. gruodžio 3 d. sukako šimtas metų nuo šios pedagogės gimimo – tad kaip neprisiminti jos prasmingo gyvenimo? Man pasirodė, kad Jonynienė savo charakteriu buvo panaši į Kreivėną. Jos mokiniams Lietuva buvo gyva šalis!

Šiame leidinyje atspindi plati, įvairialypė ir kūrybinga Sofijos Jonynienės pedagoginė veikla: darbas su mokiniais, jų tėvais, visuomene, aptariami jos parašyti vadovėliai, pedagoginių idėjų sklaida kasmetėse JAV liuanistinių mokyklų mokytojų studijų savaitėse, žiniasklaidoje. Visa jos aktyvi veikla pašvęsta lietuvybei puoselėti.

Sofijos Jonynienės gyvenimo odiseja tikrai įdomi – ir ne tik sėdėjusiems jos klasėse, kartu su ja dirbusiems švietimo srityje bei LB veikloje, bet ir tiems, kurie neturėjo laimės jos pažinti (ypač trečiabangiams), bet galėtų daug

Pamoka Nekalto Prasadėjimo parapijos mokykloje, 1963 m.

Šeimos albumo nuotraukos

Sofija Jonynienė 1965 m. Brighton Parko liuanistinei mokyklai švenčiant 15-kos metų sukaktį.

iš jos ilgametės pedagoginės veiklos pasimokyti.

Lemta maitintis pedagogės duona?

Neatsitiktinai parengti monografiją apie pedagogę Sofiją Jonynienę buvo pakviestas socialinių mokslų daktaras, Lietuvos edukologijos universiteto Edukacinių tyrimų instituto vyresnysis mokslo darbuotojas **prof. Jonas Dautaras**. 1996–2004 m. laikotarpyje jis net aštuonis kartus stažavosi Čikagoje. Šiandien knygos autorius – mūsų pašnekovas.

– Kada pirmąsyk susidūrėte su Sofijos Jonynienės asmenybe?

– Stažuojantis Čikagoje, Lituanistikos tyrimo ir studijų centre ir tyrinėjant liuanistinio švietimo raidą JAV bei egzodo pedagogiką, teko ne kartą skaityti įvairias publikacijas apie Sofijos Jonynienės veiklą, susipažinti su jos parengtomis mokymo priemonėmis. Asmeniškai su ja susitikti, pabendrauti neteko.

– Kodėl pasirinkote rašyti apie Jonynienę? Juk gabių pedagogų išėivijoje buvo apščiū?

– Iš tiesų, gabių pedagogų, išėivijoje, ir ne vien Čikagoje, buvo ir yra daug. Pasirinkti yra iš ko. Apskritai apie liuanistinį švietimą bei egzodo pedagogiką esu parengęs ir išleidęs net aštuonias knygas. Iš jų penkias – Čikagoje: *Pedagogo Domo Veličkos kūrybinis palikimas* (1997); *Lituanistinio ugdymo JAV būklė ir perspektyvos* (1998); *Lietuvių išėivijos pedagoginė mintis: chrestomatija* (2001); *Pedagogas Juozas Plačas: gyvenimas, idėjos, darbai* (2002); *Pedagoginis liuanistikos institutas. 1958–2003. 45 metai*. (2005) ir tris knygas – Vilniuje: *Prof. dr. Jonas A. Račkauskas: pedagoginė, mokslinė ir visuomeninė veikla* (2004), *Profesorius Albinas Liaugminas* (2005) ir *Sofija Jonynienė: pedagogė, liuvybės puoselėtoja Jungtinėse Amerikos valstijose* (2013).

Rašyti knygą apie Sofiją Jonynienę pasiūlė pedagogė, JAV liuvijų rašytojų draugijos pirmininkė Stasė Petersonienė. Jos pasiūlymas man buvo

priimtinas. Be to, Sofijos Jonynienės dukra Rūta Staniulienė maloniai sutiko bendradarbiauti, t. y. teikti man reikalingą faktografinę medžiagą. Už tai jai esu labai dėkingas.

– Įsigilinęs į šios knygos turinį, supratau, jog nebuvo taip paprasta pažvelgti į sudėtingą Sofijos Jonynienės gyvenimo kelią?

– Iš tikrųjų, Jonynienės gyvenimo, pedagoginės bei visuomeninės veiklos kelias sudėtingas. Tad reikėjo peržiūrėti daugybę archyvinių bylų Pasaulio liuvijų ir Vilniaus universiteto archyvuose, perversti dešimtis įvairių JAV liuvijų ir anglų kalbomis laikraščių be žurnalų komplektų, atlikti liuanistinių mokyklų mokytojų bei buvusių Jonynienės mokinių apklausas, užrašinėti amžininkų atsiminimus.

– Ar pedagogika – jos lemtis, nes 1937 m. baigusi Mažeikių gimnaziją Sofija Micevičiūtė pradėjo studijuoti psichologiją ir filologiją?

– Kad Sofijai buvo lemta tapti pedagogė, galima spręsti iš jos pomėgių

Su šeima savo namų kieme Čikagoje. Iš k.: duktė Rūta, vyras Kazimieras, duktė Laima, Sofija Jonynienė, sūnus Kęstutis, 1978 m.

besimokant Mažeikių gimnazijoje. Pasak jauniausios Jonynienės sesers Teresės Kairienės, „Dar besimokydama Mažeikiuose, Sofija 'imdavo' mokinius į namus, pamokydavo, kad jiems geriau sektųsi, nes anksčiau už mokslą reikėdavo mokėti. Mokydavo žemesniųjų klasių mokinius“. Dalyvavo mokyklos jaunųjų literatų būrelyje, jos sukurtas vaidinimėlis buvo suvaidintas mokyklos scenoje. O psichologija ir filologija su pedagogika ir mokytojo profesija yra susiję.

Laiminga egzilėje?

– Tačiau pedagoginę veiklą Sofija pradėjo ne Lietuvoje, o jau Vokietijoje?

– Jonynienė pedagoginį darbą pradėjo dar bestudijuodama Vilniaus universitete. Kai tik atsirado galimybė, ji pradėjo mokytojauti Vilniaus suaugusiųjų gimnazijoje. Čia įgijo pirmuosius praktinius pedagoginio darbo įgūdžius ir patirtį.

– Drįsčiau tvirtinti, jog Hanau stovykla buvo tarsi išvietintųjų lietuvių – D.P. – sostinė Vokietijoje. Ar tokia aplinka suteikė Sofijai geresnes sąlygas puoselėti pedagoginį darbą?

– Manau, kad tuo metu Jonynienė jautėsi laiminga, galėdama dirbti vyro – Lietuvių sąjungos Hanau skyriaus pirminko Kazimiero Jonyno rūpesčiu įkurtoje lietuviškoje gimnazijoje, nes geresnio pasirinkimo nebuvo, o sąlygos buvo itin sunkios – viskuo reikėjo patiems pasirūpinti – pradžioje neturėjo jokių mokymosi priemonių: nei vadovėlių, nei sąsiuvinų, nei vaizdinių mokymo priemonių, pagaliau, trūko patalpų, būtiniausių baldų... Sofija Jonynienė mokė lotynų kalbos ir buvo klasės auklėtoja. Be abejo, sunku buvo jai palikus gimtąjį kraštą, kur liko dukrytė Laimutė, artimieji, draugai.

Prie naujos mokyklinės lentos

– Ar Jonynienė greitai pritapo prie naujojo gyvenimo Amerikoje?

– Manau, kad netruko pritapti prie naujojo gyvenimo Amerikoje. Jonynienė atsivežė iš Lietuvos savo svajonę – ugdyti lietuvių jaunosios kartos tautiškumą, etninės kultūros identitetą ir patriotizmą. Ji suprato, jog Čikagoje tokia dvasia yra labai reikalinga. Turėdama organizacinių gebėjimų, bendraudama su parapijos klebonu ir Tėvų komitetu įkūrė Brighton Parko lituanistinę mokyklą.

– Pats, būdamas filologas, puikiai suprantu, kad kalbos reikia mokytis ne „nuo 9 iki 5“, ne tik mokykloje, bet visur ir visada. Kiek žinau, tą patį puoselėjo Jonynienė?

– Tą suprato ir Sofija Jonynienė. Neatsitiktinai ji išskėlė mintį, kad vaikai savo gimtąja lietuvių kalba turėtų bendrauti ne tik mokslo metais, bet ir vasarą, atostogų metu, žaisdami įvairius žaidimus. Jos idėjai buvo pritarta ir Brighton Parke įsteigta Vaikų vasaros aikštelė, paskui – kasdieninės lietuvių kalbos pamokos parapijos mokykloje.

– Daugelis mūsų, to meto lietuviukų, jautėme tam tikrą vergovę, kodėl mes turime tą šeštadienio pusdienį praleisti klausydamiesi apie kažkokius kunigaikščius ar samanotas bakūzes, kai mūsų draugai žaisdavo ir sportuodavo? O gal Jonynienė turėjo išskirtinį sugebėjimą sudominti vaikus ne tik kalba, bet ir apskritai lietuvių?

– Manysčiau, daug priklauso nuo mokytojų, jų gebėjimų sudominti vaikus pamokine ir popamokine veikla. Esu giliai įsitikinęs, kad Jonynienės vadovaujamoje mokykloje visi vaikai noriai ją lankė, nes čia visi vaikai buvo įtraukti į įvairius būrelius ir kiekvienas galėjo patenkinti savo norus.

Ne tik mokytoja

– Ar Sofija Jonynienė sudarinėjo ir vadovėlius?

– Jonynienė lituanistinėms mokykloms parašė keletą labai reikšmingų vadovėlių: „Lietuvos laukai“ 4 skyriui, „Tėvų nameliai brangūs“ 5 skyriui, „Tėvų šalis“ 7 skyriui, „Lietuvių kalbos pratimai“ 4 skyriui. Visi jos vadovėliai po keletą kartų buvo pakartotinai leidžiami ir ji tapo viena veikliausių

Sofija Jonynienė (pirmoje eilėje viduryje) miške Hanau stovykloje su Hanau gimnazijos klasės auklėtinėmis; vyras Kazimieras antroje eilėje, 1946 m.

1937 m. Sofija Mickevičiūtė baigė Mažeikių gimnaziją.

vadovėlių autorių. Tiesa, „Tėvų nameliai brangūs“ sulaukė prieštarų vertinimų, bet, manau, kad tie asmenys, kurie „darė“ kažkokią politiką dėl šio vadovėlio labai klydo, nesuvokė realybės.

– Jonynienė rašydavo ir mokyklinius sceninius veikaliukus – j

turėjo teatrinį talentą?

– Jonynienės literatūriniai montažai, dramos veikaliukai, o ypač pjesė *Tyliąją naktį*, manau, suvaidino svarbų vaidmenį jos pedagoginėje veikloje. Pjesė *Tyliąją naktį* teigiamai buvo įvertinta ir Lietuvoje. Literatūros tyrinėtojas Vincas Auryla minėta pjesė įtraukė į knygą *Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūra: 1945–1990: poezija ir dramaturgija* (Kaunas: Šviesa, 2004).

Abejoju, ar ji norėjo būti aktore, bet režisierė buvo tiek, kiek jai reikėjo – ji pati režisavo savo pačios sukurtus dramos veikaliukus.

– Ko gero, atsirastų nemažai žmonių, kurie tvirtintų, jog Jonynienės eros pedagoginė veikla – tai romantiška išeivių idealistų praeitis. Ar šios tradicijos tęsiamos šiandien?

– Kilnius pedagogės darbus tęsia jos buvę mokiniai – naujos kartos mokytojai. Tačiau globalizacija, šiuolaikinės informacinės technologijos (internetas, mobilieji telefonai, televizijos laidos) daug ką keičia. Nesenstančios tradicijos, kurias „ponia mokytoja“ paliko, mano nuomone, blėsta tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje.

1998 m. prie savo alma mater – Vilniaus universiteto, pirmą kartą po 54 metų apsilankiusi Lietuvoje.

ATLANTIC Express Corp.

Siulome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA, UKRAINA

Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

ITALIA Wally's Market 1731 Golf Rd. Mount Prospect, IL 60056 Tel: 847-364-2929
ITALIA Galos Caves 9501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-293-7701
ITALIA Extreme Exteriors 3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1165
ITALIA Biomed 360 Towline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676
SMILGA 2819 83rd St. Darien, IL 60581 Tel: 630-427-0929
Excel Insurance 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
Atlantic Express Chicago 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919

Centrinio ofiso adresas:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Lithuanian Plaza 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-6866
Kunigaikščių Užieigis 6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Ruta 655 1 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Dell 22 W. 535 Wuttorfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Wonders of Nature 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 647-793-1000

PO DIEVO SPARNU

Br. Benediktas Jurčys:

Mūsų viltis yra amžinosios Kalėdos

Br. Benediktas Jurčys

A. Darongausko nuotr.

Artėjant paskutiniam advento sekmadieniui ir vis stipriau besibeldžiant į mūsų širdis Kalėdoms, kalbiname kunigą pranciškona, vieną iš šv. Pranciškaus onkologinio centro iniciatorių, br. Benediktą Jurčį. Kas yra ta advento viltis skausmo, kančios, mirties akivaizdoje?

– Buvote Dievo įkvėptas būti vilties šaukliu kuriant Klaipėdos šv. Pranciškaus onkologinį centrą, inicijavote projektus – vilties bėgimas, vilties plaukimas, vilties laipiojimai... O kas gi ta adventinė viltis?

– Gal per drąsiai pasakyta – Dievo įkvėptas. Mane įkvėpė mažutėlių skausmas. Mažutėlių negebėjimas prakalbinti Dievo, nes toje visuomenėje, kurioje mes augome, Dievo nebuvo. Jie iki dabar Dievo neranda. Viskas, ką aš darau, yra iš esmės sugražinti Dievą žmogui. Aš kuriu kitokią Dievo sąvoką, kuri ateitų į žmogaus širdį, kurią mūsų visuomenės mažutėliai priimtų. Tai man ir yra ta adventinė viltis. Mes esame tokie nuskriausti, mūsų sąžinė yra taip deformuota. Mes šiaandieną kiekvienas, kaip ir Jonas Krištytojas, turime parodyti ateinantį Dievą. Dievas grįžta, bet Jis grįžta per mus, per mūsų žodžius, per mūsų mintis, per mūsų gyvenimą. Kad tas mūsų gebėjimas gyventi su Dievu būtų patrauklus kitiems, kad kiti norėtų tokio gyvenimo, labai daug priklauso nuo mano Dievo sąvokos. Labai svarbu, kad tas Dievas nebūtų Senojo Testamento kažkada buvęs Dievas, bet gyvas Dievas, veikiantis dabar.

– Papasakokite, kaip ligoniukai Jūsų centre atranda paguodą, supratimą, gailingąjį Dievo žvilgsnį?

– Mūsų ligoniukai labai skiriasi nuo kitų ligoniukų ne vien tik pagal ligos rūšį. Sekuliarusis pasaulis išplėšė iš visuomenės labai didelę dalį žmonių. Dauguma mūsų visuomenės labai daug tikisi iš medicinos, reikalauja to, kas yra neįmanoma – išgydyti visas ligas. Žmonės netgi norėtų, kad medicina nugalėtų besiantinančią mirtį. Mūsų ligoniukai yra kitokie, jie nenori gyventi amžinai. Ligoniukai siekia sielos nemirtingumo. Adventinė viltis ir išsiskleidžia gražiausiai sielos nemirtingume. Vyksta meditacijos, terapijos, bet viskas yra nukreipta į Jėzų Kristų. Mūsų šv. Pranciškaus onkologijos centras yra vilties centras, aš net norėčiau jį sutapatinti su Jonu Krištytoju, kuris rodo į ateinantį Jėzų. Vi-

šos terapijos yra labai gerai, bet jos duoda daug didesnę rezultatą, jei mūsų centro lankytojas sugeba apglėbti Kristų.

– Dievas yra Emanuelis, Dievas su mumis, skelbia advento metu pranašas Izaijas. Kaip paliudyti šią tiesą stipriai kenčiančiam, kovojančiam su mirtimi žmogui?

– Galime kalbėti apie dvejetainę žmonių – pirmoji gyvena su Dievu, antroji gyvena be Dievo. Pirmoji gyvena lyg Dievas būtų, antri lyg Jo nebūtų. Mes, kurie gyvename su Dievu, esame laimės kūdikiai. Nes Dievas yra mano jėga, mano stiprybė, mano uola. Žmogus, kuris gyvena be Dievo, to išstarti negali. Su mumis Dievas, Jo vardas Emanuelis. Dievo malonė su mumis – tame yra viso gyvenimo prasmė. Tiems, kurie yra su Dievu, iškelti daug lengviau. Mes sakome „iki pasimatymo“, kai išlydime savo bičiulius, su kuriais kartu eįjome per vėžio ligą, ir jie miršta. Matėme jų pastangas įveikti kančią, skausmą, pastangas mylėti Dievą, ir per jų laidotuves mes visi plojame. Sakome – ačiū už pavyzdį, kurį mums parodėi.

Neseniai man teko būti prie mirštančios ligonės. Dukra paklausė mamos: „Mama, ar tu nebijai?“ Paskutinis jos sakinytis buvo: „Dukrele, ko man bijoti? Ko man bijoti, jei br. Benediktas išmokė mane mylėti Dievą.“ Prisipažinti meilėje mirties akivaizdoje – stiprus liudijimas.

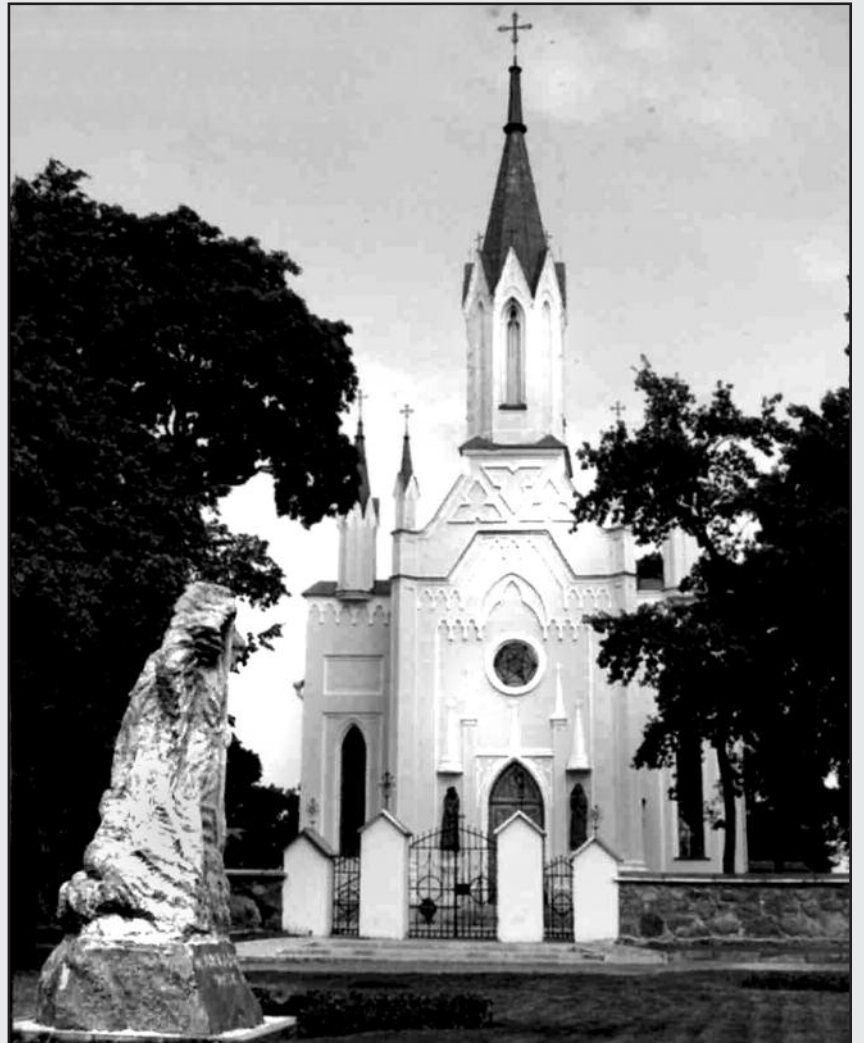
– Paskutinį advento sekmadienį mūsų žvilgsniai nukrypsta į švč. Mergelę Mariją, į jos iščiose pasislėpusio mažo dieviško vaikelio slėpinį. Kokią viltį liudija Mergelės Marijos figūra?

– Kai aš apmąstau Marijos kelią, jos asmenį, kai galvoju apie adventinę Mariją, apie Mariją prieš pat jos atėjimą į Betliejų, prieš pat gimdymą, man tarsi skamba Marijos žodžiai: „Broli, sese, tu daug ko trokšti gyvenime. Bet visada reikia stengtis daug mylėti.“

Marija visada yra mano įkvėpėja. Marija yra toji, kuri mane gimdo Bažnyčia. Per Mariją atradau Dievo tautą. Šalia Marijos aš žiūriu į kryžius, į Nukryžiuotąjį, Tajį, kuris už mane atidavė gyvybę. Marijos pamokos yra nebijoti atiduoti savo gyvybės kitiems. Gyvenimas yra Dievo dovana tau, kad tu galėtum ją padovanoti šalia esantiems, ne tik žmonėms, bet ir paukščiams, ir jūrai, ir medžiams.

To mus moko adventinė Marija.

Kalbėjosi Renata Žiūkaitė

Marijos Remienės ir parapijiečių pastangomis bažnyčioje bus šilčiau

Musninkų švč. Trejybės bažnyčioje vyksta statybos darbai. Šią vasarą buvo sutvarkytas stogas. O šiuo metu pradėti darbai patalpų viduje. Ten, kur klūpo žmonės, bus šildomos grindys. Tai sudarys apie 80 kv. m. Tikimasi, kad taip žiemą parapijiečiai ir svečiai patogiau jausis bažnyčioje šv. Mišių metu, jiems bus maloniau čia būti. Ypačingai tai aktualu vyresnio amžiaus žmonėms ir vaikams, kurių šioje bažnyčioje nestinga.

Parapijos klebonas Virgilijus Dainys „Krašto naujienoms“ džiaugėsi: „Bažnyčios remontui aukojo ponija Marija Remienė ir parapijiečiai. Taip buvo surinkta pusė reikiamos sumos.“

Paklaustas, kas dosniausiai aukoja, kunigas V. Balnys atsakė, kad džiaugiasi supratingais kaimyninių seniūnijų ūkininkais, o kiekviena, kad ir mažiausia auka yra labai svarbi ir brangi. Ir žinoma, kunigas negailėjo gražiausių padėkos žodžių gerb. Marijai Remienei. Jos svarus indėlis gerokai papildė bažnyčios remonto fondą. Tai ne pirmas kartas, kai aktyvi visuomenininkė, išeivė, Širvintų garbės pilietė Marija Remienė paremia savo gimtojo miestelio žmonėms svarbiausių objektų tvarkymą.

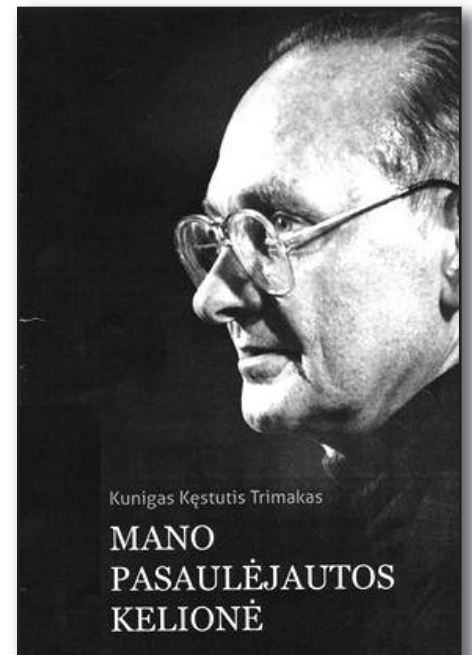
Grindų šildymą įrenginėjančios įmonės „Ruberolis“ atstovas pasakojo, kad jų įmonei tai ne pirmas toks objektas. Kadangi bažnyčių patalpų tūris yra labai didelis, geriausia ir racionaliausia išeitis šildyti grindis ten, kur daugiausia būna žmonių.

Darbai jau vyksta ir tikimasi, kad trūkstama dalis pinigų netrukus bus surinkta.

Neringa Talkevičienė
„Krašto naujienos“, 2014 m. lapkričio 12

Kun. dr. prof. Kęstučio Trimako paskutinė knyga „Mano Pasaulėjautos kelionė“ pasiekė Čikagą. Knygą sudaro trys dalys: 1. kun. Trimako parašyti tekstai apie savo jaunų dienų patirtį; 2. jaunytės dienoraščiai iš karo pabėgėlių stovyklų Vokietijoje; 3. atsiminimai apie autorių – su juo bendravusių, dirbusių asmenų įžvalgos. Knyga išleista kun. Trimako testamentu paskirtomis lėšomis.

Knyga parduodama „Drauge“. Jos kaina – 30 dol. (be persiuntimo išlaidų). Visos surinktos lėšos bus persiūtos į Lietuvą, į kankinės Adelės Dirsytės fondą.

Kunigas Kęstutis Trimakas

MANO
PASAULĖJAUTOS
KELIONĖ

SVEIKATA

Pirmoji pagalba užspringus

ONA RADZEVIČIENĖ

Gyvenime pasitaiko visokių nelaimių ir netikėtų atvejų, kai gresia pavojus gyvybei, ir ją išgelbėti yra tik keletas minučių. Vienas iš tokių – užspringimas. Kasmet tūkstančiai žmonių miršta užspringę. Norėčiau priminti, kaip padėti užspringusiam asmeniui, kaip padėti sau išgelbėti gyvybę, kai esate vienas.

Dažniausiai užspringstame valgant. Ne veltui nuo mažumės nuolat primenama, kad valgydami nekalbėtume, nesijuoktume, nežaistume. Suaugusieji dažniausiai užspringsta mėsa, vaikai – ir kitais maisto produktais, bet dažniau jie praryja smulkius žaislus ar jų dalis. Pagrindinės užspringimo priežastys yra per didelių, ne visai sukramtytų maisto gabalų rijimas, alkoholio vartojimas, vyresniems žmonėms – dantų protezai. Užspringstama tada, kai maistas ar svetimkūnis, esantis burnoje, patenka ne į stemplę, bet į kvėpavimo takus ir sutrukdo į juos patekti orui.

Dalinis ir visiškasis užspringimas

Galimi du užspringimo atvejai: dalinis ir visiškasis. Dalinio užspringimo metu svetimkūnis susiaurina kvėpavimo takus, tačiau jų visai neužkemša. Visiško užspringimo metu viršutiniai kvėpavimo takai užkemšami aklina. Dalinio užspringimo metu svetimkūnis užstringa balso klosčių lygyje, palikdamas dalinę įeigą į trachėją, arba būna mažesnis nei balso klostėmis apribota anga ir įkrenta į trachėją, tik iš dalies susiaurindamas jos spindį. Tokiu atveju žmogus gali įkvėpti, kosėti, kalbėti, tačiau dėl susiaurėjusių kvėpavimo takų kvėpavimas tampa nenormalus, vystosi kvėpavimo nepakankamumas. Kartais, kai svetimkūnis pasislenska žemyn, dalinis užspringimas gali tapti visišku.

Visiškai užspringstama tada, kai svetimkūnis yra didesnis už balso klostėmis ribotą angą (įeigą į trachėją), ir išstrigęs šioje vietoje ją visiškai užkemša, tad į plaučius oras negali nei įeiti, nei išeiti. Tokiu atveju žmogus negali įkvėpti, iškvėpti, negali kosėti nei kalbėti. Šiuo atveju tinkamą pirmąją pagalbą reikia suteikti kuo greičiau, nes nekvėpuojant smegenys negauna deguonies ir po 4–6 min. pradeda mirti, o po 10 minučių įvyksta negrįžtami smegenų pokyčiai ir mirtis. Asmuo tą akimirką gali būti sunkiai valdomas, blaškosi, priešinasi, neleidžia teikti pagalbos. Tokiu atveju nesistenkite jam padėti jėga, stebėkite jį ir netekusį sąmonės pradėkite gairinti.

Dalinis užspringimas. Kaip padėti?

➤ Stebėkite užspringusį žmogų, nepalikite jo.

➤ Leiskite jam kosėti – kosulys geriausias svetimkūnio pašalinimo iš kvėpavimo takų būdas.

➤ Netrankykite į tarpumentę – tai gali sutrukdyti kosėti.

➤ Nedarykite Heimlich'o stūmio, šio veiksmo metu išstumiamas oro likutis, kuris lieka iškvėpus, todėl šio oro likučio plaučiuose gali nepakakti veiksmingam Heimlich'o stūmiui atlikti visišką užspringimo atvejų.

➤ Užtrukus šiai būklei kvieskite greitąją medicinos pagalbą.

Visiškas užspringimas

Šiuo atveju kvėpavimo takai yra visiškai užkimšti, žmogus negali kalbėti, tik rodo užspringimo ženklą: nykščiu ir rodomuoju pirštu apkabina kaklą. Kosulys yra silpnas, neveiksmingas. Kvėpuojant atsiranda švilpysys. Lūpos, oda, nagai patamsėja, pamėlynuoja. Žmogus netenka sąmonės. Tokiu atveju yra rekomenduojama:

➤ Penkis kartus suduokite į tarpumentę. Kartais smūgis padidina spaudimą už svetimkūnio ir padeda jį išstumti.

➤ Atlikite penkis Heimlich'o stūmius. Net ir giliai iškvėpus plaučiuose lieka oro, kurį išorine jėga (paspaudimu) galima išstumti iš plaučių. Taip gaunamas poveikis, panašus į šampano butelio kamščio iššovimą. Stūmį atlikite taip: atsistokite nukentėjusiam už nugaros, apkabinkite jį per juosmenį viena ranka, palenkite lengvai į priekį, sugniaužę kumštį pridėkite jį nykščiu prie viršutinės pilvo dalies vos žemiau šonkaulių. Kita ranka suimkite savo kumštį nukentėjusiojo skrandžio lygmenyje, ir, apkabinę abi rankas, staigiu judesiu traukite link savęs, lyg norėtumėte žmogų kilstelėti. Atlikę penkis stūmius kvieskite greitąją medicininę pagalbą.

➤ Šiuos veiksmus atlikite pakaitomis, kol žmogus atsigaus ar neteks sąmonės. Atlikdami šiuos veiksmus, nuolat apžiūrėkite burnos ertmę. Jei pastebėsite svetimkūnį, atsargiai išimkite jį.

➤ Žmogui netekus sąmonės pradėkite gaivinti. Paprastai gaivinama atliekant trisdešimt krūtinės spaudimų ir du įpūtimus. Tačiau, jei asmuo nėra apmokytas gaivinimo būdų, užtenka vien krūtinės spaudimų, atliekant juos 100 kartų per minutę, kol atvyks greitoji medicininė pagalba.

CHIRURGAJ

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Remkime
Draugo fondą
WWW.
draugofondas.org

Pagalba pačiam sau

Jei esate vienas, Heimlich'o stūmį atlikite patys: vienos rankos kumštį uždėkite ant pilvo srities vidurio linijos, virš bambos, žemiau krūtinkaulio pabaigos, kita ranka suimkite už savo kumščio ir staigiu judesiu spustelėkite į viršų. Atsiremkite į šalia esantį kėdės atlošą, kriauklę ar laiptų turėklus ir visu kūnu spustelėkite. Daiktas, į kurį remiatės, turi būti neaštrus, nesmailas ir nejudantis.

Pagalba nutukusiems asmenims ir nėščioms moterims

Atlikdami Heimlich'o stūmius sąmoningiems nutukusiems asmenims ir nėščioms moterims rankas dėkite ne ant pilvo, bet ant krūtinės. Sugniaužtus kumščius uždėkite ant vidurinės krūtinkaulio dalies, virš vietos, kur patulinis šonkaulis tvirtinasi prie krūtinkaulio. Atlikite Heimlich'o stūmius, stipriai spausdami krūtinės ląstą greitu smūgiu. Kartokite penkis kartus. Toliau veiksmų eiga – standartinė.

Užspringo kūdikis, kaip jam padėti?

Kūdikio galva yra palyginus didelė, kaklo raumenys gana silpni, to-

dėl atliekant smūgius reikia būti atsargiems, nes dėl staigių judesių gali įvykti kaklinės stuburo dalies trauma. Griežtai draudžiama kūdikį kratyti laikant už kojų žemyn galva. Užspringus kūdikiui pagalba suteikiama taip: atsisedę paguldykite kūdikį ant kairės rankos dilbio galva žemyn. Galva turi būti šiek tiek žemiau nei kūnas. Dešinės rankos delno pagrindu penkis kartus stipriai sutrenkite į nugarą tarp menčių. Ranka bus stabilesnė, jei atremsite ją į tos pačios pusės sulenktą šlaunį.

Jei šie veiksmai nepadėjo, prilaikydami kūdikio galvą paguldykite kūdikį aukštelninką ant dilbio ir penkis kartus dviem pirštais staigiai paspauskite krūtinkaulį spenelių jungiančios linijos aukštyje. Paspaudimų gylis – 1,5–2,5 cm. Kartoti nugaros smūgius ir krūtinės spaudimus tol, kol kūdikis pradės kvėpuoti, kosėti, verkti. Jei tai neįvyks, darykite dirbtinį gaivinimą. Jei esate vienas, atlikite penkis krūtinės spaudimus bei vieną įpūtimą ir kvieskite greitąją pagalbą. Toliau atliekama 30 spaudimų ir 2 švelnūs įpūtimai. Tešiama, kol atvyks pagalba.

Artėjančių švenčių proga norėčiau visiems palinkėti geros sveikatos. Būkite saugūs ir atsargūs!

Paruošta remiantis: www.mayoclinic.org, en.wikipedia.org, www.mamairvakas.lt, www.sveikaszmogus.lt

Birutė A. Balčiūnas, gyvenanti **Annapolis, MD**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

Aldona Pintsch, gyvenanti **West Milford, NJ**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Labai Jums ačiū už paramą.

Walter Barkauskas, gyvenantis **Whitestone, NY**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdi padėka už paramą.

Arvydas Paulikas, gyvenantis **Downers Grove, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Išsirinkime saldumynus Kalėdoms

Meduoliniai „grybai“

Reikės: 1 puoduko medaus, 1/2 puodelio rudo cukraus, ¼ lazdelės sviesto, 2 kiaušinių, 1 šaukštelio malto cinamono, 1/2 šaukštelio maltų gvazdikėlių, ¼ šaukštelio malto imbiero, ¼ šaukštelio tarkuoto muskato riešuto, 1/2 šaukštelio tarkuotos citrinos žievės, 1/2 šaukštelio druskos, 3 šaukštų rūgščios grietinės, 1 1/2 šaukštelio kepimo sodos, 5 puodukų miltų.

Į dubenį supilkite miltus, druską ir kepimo sodą. Sumaišykite ir persijokite. Medų pakaitinkite, supilkite cukrų. Kai cukrus ištirps, sudėkite sviestą ir nukelkite nuo ugnies. Truputį atvėsinkite, suberkite prieskonius, grietinę ir suplaktus kiaušinius. Gerai sumaišykite. Supilkite miltus ir gerai išminkykite. Jei trūktų miltų, galima šiek tiek pridėti. Tešlą suspauskite į rutulį, suvyniokite į sviestinį popierių ir padėkite 15 minučių į šaldytuvą. Iš tešlos formuokite norimo dydžio grybų galvutes, apvalias iš viršaus ir plokščias apačioje. Apatinėje pusėje išpauskite duobutę. Taip pat iš tešlos darykite norimo dydžio storumo kotus. Kiekvieną kotą suvyniokite į pergamentinį popierių, kad galai būtų atdari, ir padėkite ant skardos taip, kad pergamentas būtų užlenktas apačioje. Kepkite įkaitintoje orkaitėje 350 °F temperatūroje 18–20 minučių. Iškepus pergamentą nuvyniokite. Atvėsinkite. Grybų galvutėms padidinkite, kad tiktų kotai. Koto galą padažykite į glajų ir įstatykite į galvutės یدubimą. Leiskite pridžiūti. Paskui tuo pačiu glajum padenkite grybo plokščiąją pusę ir kotą. Kol glajus dar neišdžiūvęs, koto galą pabarstykite aguonomis. Kai glajus išdžiūvęs, kiekvieno grybo galvutę panardinkite į šokoladą.

Glajus

Du kiaušinių baltymus išplakite su 1/8 šaukštelio vyno acto. Vis plakant po truputį berkite miltinį cukrų (iš viso jo reikia 2 1/3 puoduko), subėrus plakite penkias minutes.

Šokoladas

4 oz pusiau saldaus šokolado sutarkuokite, pridėkite 1/3 puoduko grietinės ar pieno, palengva kaitinant ir maišant virti, kol bus pakankamai tiršta. Įdėkite vieną šaukštą sviesto, gerai išmaišykite ir įpilkite pusę šaukštelio vanilės ekstrakto. Atvėsinkite.

Grybų kotai kitu būdu

Padarykite iš tešlos neilgą ir nestorą volelį. Perpjaukite pusiau. Šių volelių vieną galą ranka pakiočkite, kad būtų smailesni. Padėkite ant skardos po du volelius. Iškepus atvėsinkite ir sudėkite plokščiomis pusėmis po du.

Peiliu gražiai padrožkite, kad kotai būtų apvalūs.

Baltu glajumi suklijuokite ir kiek palaikykite, kad pridžiūtų.

Grybo galvutėje peiliu pagilinkite duobutę, patepkite glajumi ir įstatykite kotą. Sudėkite ant lentelės kotais į viršų, kad sudžiūtų. Toliau darykite, kaip anksčiau minėta.

Kalėdinis plokštainis

Reikės: ¾ puoduko rudo cukraus, 1 kiaušinio, 1 puoduko medaus, 1 šaukšto tarkuotos apelsinų žievės, 2 3/4 puoduko miltų, 1/2 šaukštelio gvazdikėlių, 1 šaukštelio cinamono, 1/2 šaukštelio imbiero, 1/2 šaukštelio kepimo sodos, druskos, 1 puoduko stambiai sumaltų migdolų, 1 puoduko džiovintų spanguolių, vieno puoduko miltinio cukraus, 3 šaukštų apelsinų sulčių.

Elektriniu maišytuvu cukrų ir kiaušinį išsukite. Palengva toliau sukant plona srovele pilkite medų, sudėkite apelsinų žieveles. Į kitą dubenį persijokite miltus, sumaišytus su prieskoniais, kepimo soda ir druska. Į medaus mišinį dalimis pilkite miltus ir mediniu šaukštu gerai išmaišykite. Įmaišykite migdolus, spanguoles. 13x9 colių skardą padenkite vaškiniu popieriumi, patepkite sviestu ir supilkite

paruoštą masę. Išlyginkite ir kepkite įkaitintoje orkaitėje 350 °F temperatūroje pusę valandos. Atvėsinkite ir padėkite ant vielinio tinklelio. Tuo tarpu miltinį cukrų sumaišykite su apelsinų sultimis ir gauta glazūra patepkite kepinį. Supjaustykite keturkampiais.

Aguoninis tortas

Reikės: 2 3/4 puoduko miltų, 1 1/2 puoduko cukraus, 1 šaukšto kepimo miltelių, 1/2 šaukštelio druskos, 6 oz sviesto, 4 kiaušinių baltymų, 1 trynio, ¼ puodiko grietinės, ¼ puoduko vandens, 1 šaukštelio migdolų ekstrakto, 1 šaukštelio vanilės ekstrakto, 1/2 puoduko aguonų, 1/2 puoduko pieno, 4 puodukų riebios grietinės, 1/3 puoduko miltinio cukraus.

Pieną užvirinkite, nukelkite nuo ugnies, sudėkite aguonas. Palaikykite, kad aguonos suminkštėtų. Sudėkite sausas dalis, trynį ir baltymus. Maišytuvu sukite apie dvi minutes. Į mažesnį dubenėlį sudėkite grietinę, prieskonius, supilkite vandenį. Viską gerai išmaišykite ir supilkite į tešlą. Dar apie dvi minutes pasukite ir, supylę piene išmirkusias aguonas, mediniu šaukštu palengva išmaišykite.

Tešlą padalykite į tris dalis, kepkite apvalioje torto formoje 350 °F temperatūros orkaitėje apie dvidešimt minučių. Iškepus atvėsinkite.

Grietinėle išplakite su miltiniu cukrumi, ja pertepkite tortą, puošti viršų ir šonus. Išlenkta šaukšto puse padarykite įspaudimus.

Kalėdiniai vainikėliai

Reikės: 8 oz sviesto, ¾ puodelio cukraus, 1 didelio kiaušinio, 13/4 puoduko miltų, 1 šaukštelio vanilės ekstrakto, ¼ puoduko pagruzdintų ir sumaltų migdolų be žievės, 1/2 puodelio plokščiai supjaustytų migdolų, 1/2 puoduko aviečių arba abrikosų uogienės.

Į dubenį sudėkite sviestą, cukrų ir kiaušinio trynį. Viską gerai išsukite maišytuvu. Sulėtinus greitį

berkite miltus ir vanilę. Dar kiek pasukite ir suberkite maltus migdolus. Išmaišykite mediniu šaukštu, uždenkite ir padėkite nakčiai į šaldytuvą. Tešlą padalykite į dvi dalis iškočiokite ant miltinės lentos, formele išspauskite skritulius. Išdėliokite ant riebalais pateptos skardos ir kepkite 350 °F temperatūros orkaitėje apie 10 minučių.

Kitą tešlos dalį taip pat iškočiokite ir išspauskite formele skrituliukus. Mažesne formele išspauskite jų vidurį. Viršų patepkite kiaušinio baltymu, apdėliokite plokščiai supjaustytais migdolais. Iškepkite ir atvėsinkite.

Ant pirma iškeptų sausainėlių užtepkite uogienės, ant viršaus dėkite vainikėlius su migdolais, prispauskite. Sausainėlius sudėkite į dėžutę ir uždenkite.

St. Stasienės receptai iš knygos „Kviečiu vaišintis“

Kaip per šventes „persivalgyti teisingai“

Prie šventinio stalo jūsų virškinimo organai turi „įsijungti“, „sušilti“ ir „įsibėgėti“ po truputį ir nuosekliai.

♦ Iš pradžių turėtų būti *furšetas* – šalti užkandžiai ir gėrimai, po to šiltos užkandėlės, sultinys, o jau tada – karšti patiekalai.

♦ Tarp karštų valgių derėtų išgerti puodelį žalios arbatos be cukraus. Duonos geriau visai atsisakyti, kad neužkimštumėte ja skrandžio ir žarnyno.

♦ Nereikėtų viską, kas ant stalo, pulti valgyti staigiai, vienu prisėdimu. Stenkitės kramtyti lėtai, smulkiai. Paėmėte vieną kąsnį ir padėkite šakutę į lėkštę – taip jūs išmoksitė valgyti mažomis porcijomis. Reikėtų periodiškai pakilti nuo užstalės, pajudėti.

♦ Sunku įsivaizduoti šventinį stalą be alkoholinių gėrimų, tad verta žinoti, kas dera prie patiekiamo maisto: baltas vynas – prie antrųjų patiekalų iš žuvis, raudonas – prie valgių iš mėsos.

♦ Nemaalonus pojūčius gali sukelti kava ir šokoladas, o taip pat ir šalti patiekalai. Geriau nevertoti nieko, kas atšaldyta žemiau kambario temperatūros.

♦ Kuo daugiau produktų vienu metu valgote, tuo sunkiau jie virškinami.

Verta žinoti, kokie produktai „pjaunasi“ tarpusavyje:

♦ *Mėsa ir sūris.* Su sūriu organizmas gauna fosforą, o su mėsa – cinko. Ši metalai tarpusavyje nedera – fosforas lėtina cinko įsisavinimą.

♦ *Daržovės ir alkoholis.* Per vakarienę išgėrę vos vieną taurę vyno, niekais paversite visą salotų lėkštę. Alkoholis apsunkina vitaminų iš daržovių įsisavinimą.

♦ *Bulvės ir kiaušiniai.* Bulvėse yra daug mineralų, kurie trukdo įsisavinti kiaušiniuose esančią geležį ir kalcį.

♦ *Sumuštiniai.* Sumuštiniai su sūriu geriau atsisakyti, nes sūris nedera su duona ir sviestu.

♦ Deja, su duona nedera ir pomidorai.

♦ Su jokiais produktais nederinamas pienas, melionai ir bananai.

Mielieji, svarbiausia nepamiršti, kad Šv. Kūčių ir Šv. Kalėdų šventės būna tik vieną kartą metuose, o pats svarbiausias ir sveikiausias patiekalas, kurio neįmanoma persivalgyti, – smagi, pilna meilės ir vilties nuotaika.

Pagal internetinę žiniasklaidą

A † A
DALEI LUKIENEI

mirus, reiškiau gilia užuojautą vyrui Algiui, sūnui Pauliui su šeima, dukroms Loretai McPartland, Kristinai Sullivan bei kitiems giminėms.

Visi vertiname Dalės profesionalų įnašą rūpinantis mūsų archyvais. Jos tikslas buvo skatinti išeivijos lietuvius sukaupti savo lietuviškų papirgų ir bendruomenių archyvinę medžiagą stengiantis išlaikyti mūsų religines ir tautines vertybes.

Tegul Ji ilsisi Viešpaties ramybėje.

*Prelatas Edmundas J. Putrimas
Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas
užsienio lietuvių katalikų sielovadai*

*Mirtis – tai slenkstis, be ne pabaiga.
Brangiausi žmonės eina ir palieka.
Tačiau nuo jų nusidriekia šviesa,
Ir atminty gyvi išlieka.*

Su giliu liūdesiu išsiskiriame su žymiu mokslininku **dr. ARVYDU KLIORE** jam išeinant į paskutinę kelionę.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną **BIRUTĘ**, dukrą **RIMĄ**, seserį **RAMUTĘ BARTUŠKIENĘ** ir jo artimuosius sunkią netekties valandą.

*Liūdi prof. dr. Emanuelis Jarašūnas ir
sūnūs: Romas, Auris*

**Pal. Jurgio Matulaičio misijos
šv. Kūčių vakarienė**

2014 m. gruodžio 24 d.,
antradienį, 6:30 val. v.
PLC didžiosios salės vakarinėje dalyje
(14911–127th St., Lemont, IL)

Norinčius kartu švęsti Kūčias maloniai kviečiame!

Auka: suaugusiems – **25 dol.**;
vaikams nuo 10 m. ir vyresniems – **15 dol.**
Registruotis iki **GRUODŽIO 20 dienos**

Čekį rašyti:

*Matulaitis Mission
(memo: Kūčių vakarienė)*

Registruotis:

Misijos raštinėje **tel. 630-257-5613** arba
rašyti el. paštu: **matulaitismission@gmail.com**;
taip pat galite paskambinti
seselei Laimutei **tel. 630-243-1070**
arba rašyti el. paštu: **seslaimute@gmail.com**
Nurodykite savo vardą, pavardę, telefono numerį,
elektroninio pašto adresą ir dalyvausiančių žmonių skaičių.

Daiva Kisielienė, gyvenanti **Downers Grove, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 100 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Ačiū, kad skaitote, ačiū, kad dosniai remiate mūsų laikraštį.

Regina Juchnevičius, gyvenanti **Arlington Heights, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Dėkojame už suteiktą paramą.

A † A
ALDONA S. PAJAUJIS

Mirė 2014 m. lapkričio 13 d. Agrace Hospice Center, Fitchburg, WI, sulaukusi 81 metų.

Gyveno Wisconsin Dells, WI.

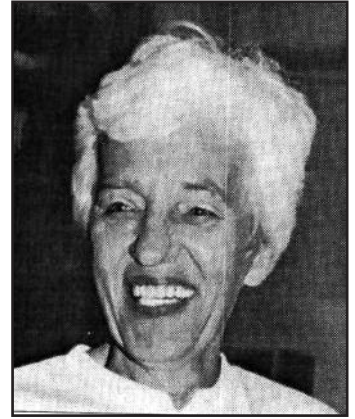
Gimė 1933 m. liepos 19 d. Lietuvoje, Stasio ir Anna (Urbikas) Uselių šeimoje.

1970 m. kovo 13 d. Čikagoje iškėjo už Vito Pajaujo. Ji buvo aukšta, graži, stipri moteris, mėgo skaniai gaminti, juokavo pati ir pralinksmindavo kitus. Jos dosnumas buvo nepaprastai didelis ir pavydėtinas. Mes visi jos labai pasigesime.

Nuliūdę liko: vyras Vito; sūnūs Joe Beinarauskas (Monica), gyvenantys Worth, IL, Stan Beinarauskas (Karen), gyvenantys Chicago Ridge, IL; dukters Ronnie Sheahan, iš Orland Hills, IL, Linda Pajaujis iš Palatine, IL ir Tina Henrikson (Jeff) iš Gilberts, IL; seserys Anna (Tom) Stephens iš Pennsylvania ir Adele Woodard iš Batavia, IL; 9 anūakai ir 4 proanūakai.

Ji buvo mama sūnaus a. a. Tony Beinarauskas ir sesuo a. a. Stan.

Nuliūdusi šeima

Ilgametei Lietuvių Fondo tarybos narei

A † A
DALEI KOKLYTEI-LUKIENEI

2014 m. gruodžio 11 d. iškeliavus Amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame vyrą **ALGI A. LUKĄ**, dukras **KRISTINĄ** ir **LORETĄ** bei sūnų **PAULIŲ** su šeimomis, brolių **JONĄ KOKLĮ**, seseris **DANĄ DIRVONIENĘ** ir **LYDIĄ VAITKUS** su šeimomis bei visus artimuosius.

Lietuvių Fondo taryba ir valdyba

Mūsų tėvų ir mūsų šeimų brangiai bičiulei ir nuostabiai operos solistei

A † A
DANAI STANKAITYTEI

mirus, reiškiamo giliausią užuojautą **VIDAI PARGAUSKAITEI BURKLOW**, **DANAI PARGAUSKAITEI MURRAY**, **ALIUI STANKAIČIUI**, **LIUDUI STANKAIČIUI**, **DALIAI STANKAITIENEI** ir jų šeimoms.

*Petras V. Kisielius ir
Jolita Kisieliūtė-Narutienė ir mūsų šeimos*

2014 m. gruodžio 11 d. savo namuose mirė

A † A
VINCAS DERENČIUS

Gilia užuojautą reiškiamo liūdesyje likusiai jo šeimai ir visiems artimiesiems.

Sunny Hills, FL Lietuvių Bendruomenė

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Brighton Parko Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) gruodžio 21 d. 10 val. r. švęsime ketvirtąjį Advento sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Gediminas Keršys. Po šv. Mišių kviečiame į suneštinį kalėdinį pobūvį parapijos salėje. Įėjimas nemokamas. Maloniai kviečiame visus dalyvauti. Primename, kad kiekvieną ketvirtadienį 8 val. r. šv. Mišios yra atnašaujamos lietuvių kalba. Po šv. Mišių klausomos išpažintys.

■ **Po kelių metų pertraukos, gruodžio 21 d.**, sekmadienį, 2 val. p. p. Ziono Lietuvių liuteronų bažnyčioje (9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453) bus laikomos Kalėdinės pamaldos vokiečių kalba. Pamokslą sakys kun. Georg Mrochen. Giedos parapijos choras. Ateikite ir atsiveskite draugus. Tel. pasiteirauti: 708-422-1433.

■ **Gruodžio 21 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** Šv. Onos bažnyčioje (433 E. Golfwood Rd., Beverly Shores, IN 46301) šv. Mišias atna-

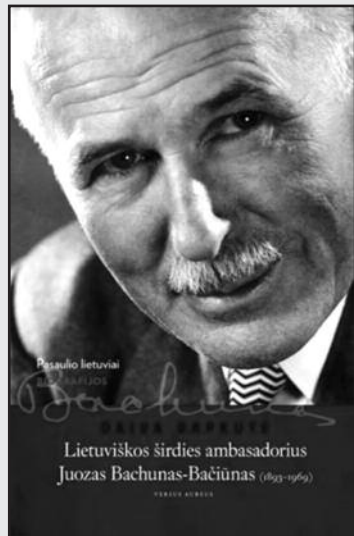
šaus tėvas Antanas Gražulis, SJ. Kalėdines giesmes atliks Šv. Onos bažnyčios lietuvių choras (vad. Revita Durtinavičiūtė). Po šv. Mišių, 2 val. p. p. Beverly Shores Lietuvių klubas maloniai kviečia pasiklausti trumpos vaikų kalėdinės programėlės. Laušime kalėdaičius, vaišinsimės Kūčių vakarienę primenančiais valgiais. Visi laukiami.

■ **Kviečiame New Yorko lietuvius dalyvauti pasaulio lietuvių žygyje „Už blaivią Lietuvą“.** Renkamės sekmadienį, gruodžio 21 d. 11:45 val. r. Williamsburgo kavinėje (po šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo bažnyčioje, 259 N 5th Street, Brooklyn, NY 11211). Su dainomis žyguosime į šalia esantį McCarren parką, kur vyks žvalumo mankšta su sveikuoliškų šokių elementais. Pasirūpinkite lietuviška atributika, fotoaparatu ir gera nuotaika.

■ **Gruodžio 24 d. 10 val. v. kviečiame į Bernelių Mišias Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo bažnyčioje,** adresu 259 N 5th Street Brooklyn, NY 11211..

Dar viena knygoje serijoje „Pasaulio lietuviai“

Gruodžio knygų kraitėje puikuoja nauja dr. Daivos Dapkutės monografija apie vieną iškiliausių lietuvių išeivijos bendruomenininkų – Juozą Bačiūną. Tai – biografinis tyrimas, skirtas vieno iš senosios kartos Amerikos lietuvių, verslininko, garsaus visuomenininko ir mecenato, spaudos leidėjo ir rėmėjo, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininko Juozo Bachuno-Bačiūno (1893–1969) gyvenimo ir veiklos istorijai. Remiantis istoriniais šaltiniais atskleidžiami svarbiausi ir mažai žinomi jo gyvenimo momentai, pristatoma sėkmingo verslo istorija, analizuojama lietuviška visuomeninė veikla, atskleidžiamas J. Bachuno vaidmuo Amerikos lietuvių tautinės srovės organizacijose ir įnašas į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kūrimą.

VDU info

**Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS**
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolas
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nušimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

DRAUGAS
4545 W. 63 ST
CHICAGO, IL 60629
773-585-9500

Lituanistikos tyrimo ir studijų centras Čikagoje, didžiausias mokslinis archyvas bei knygų leidėjas už Lietuvos ribų, sveikina lietuvių tautą šv. Kalėdų proga. Saugokime mūsų kultūrinę vertybę ir puoselėkime mokslą lietuviškomis temomis visur, kur lietuviai gyvena ir veikia.

dr. Robertas Vitas LTSC Tarybos pirmininkas	Genė Razumienė Muzikologijos archyvo direktorė
dr. Augustinas Idzelis LTSC Valdybos pirmininkas	Vaida Armanavičiūtė Specialių projektų direktorė
Kristina Lapienytė Vykdomoji vicepirmininkė	Rima Gungor LTSC Media direktorė
dr. Kazys Ambrozaitis LTSC Garbės pirmininkas	Juozas Bendikas
Loreta Timukienė Vicepirmininkė visuomenės reikalams	Vytas Beleška
Enata Skrupskelytė Bibliotekų direktorė	Gediminas Indreika
	dr. Indrė Antanaitis-Jacobs

Kun. Gedimino Kijauskas S.J.
NAUJA KNYGA

„**Į Didžiąją Meilę**“

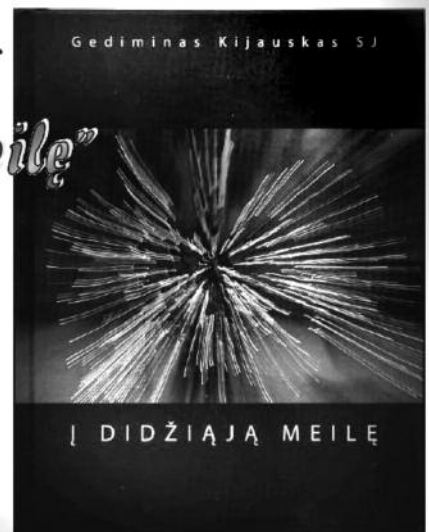
Platina: **Draugas**

4545 West 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel: 773 585-9500

Nijolė Kersnauskas

21451 Lakeshore Blvd.
Euclid, OH 44123
tel: 216 261-1439

Kaina: \$15⁰⁰ Persiuntimas JAV \$5⁰⁰

Ruošdamiesi Kūčioms ir Kalėdoms užsukite

į „**Draugo**“ knygynėlį – čia įsigysite kalėdaičių, kalėdinių atvirukų, knygų, meno albumų, knygelių ir kompaktinių plokštelių vaikams. Knygynėlis dirba nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 8:30 val. r. iki 4:30 val. p. p. Tel. pasiteirauti: **773-585-9500**.

Mielieji,

lai išaušęs šv. Kalėdų rytas atneša sėkmę, stiprybę ir viltį, o Naujieji suteikia ryžto prasingiems darbams ir pasiekimams, tegul jie būna reikšmingi Jums ir aplink Jus esantiems.

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba

